HÜSEYİN EL-AVAYŞE

KABİR AZABI VE NİMETİ

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI

KABİR AZABI VE NİMETİ

telif

Hüseyin el-Avayşe

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI

2013/1434

özgün ismi

AZAB'UL-KABİR VE NİMETUHU

müellif

Hüseyin el-Avayşe

tercüme

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

düzelti ve yayına hazırlama

Ummu Umeyr bintu Ahmed el-Kircali

irtibat:

kitabvesunnet@yahoo.com

içindekiler

بسم الله الرحمن الرحيم

Şüphesiz ki hamd Allah'ındır. O'na hamdederiz ve O'na istiane ederiz ve O'ndan mağfiret dileriz. Ve nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur ve kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Ve Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve Muhammed'in O'nun kulu ve resûlü olduğuna şehadet ederim.[1]

Allah (subhanehu ve teala) "Bidayet'el-Salikin" serisinin bir devamı olarak bu kitabı yazmamı nasib etti: "Kabir Azabı Ve Nimeti"

Ben inanıyorum ki, müslüman kardeşlerime bu bilgileri aktarmam zaruridir. Çünkü kabir azabı ve nimetleri akideyi ilgilendiren mes'elelerdendir. Bizim tarafımızdan bilinmesi kaçınılmazdır. (Doğru) imanın rukunları, kabir azabı ve nimeti, cehennem azabı ve cennet nimetleri gibi. Bu

[1] Bu hitabın kitapların başında zikrediliyor olmasının sebebi, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den sahih olarak gelen bir sünnet olmasıdır. Bu hitab Hutbet'ul-Haceh diye bilinir. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bu başlangıç duasını nikahta, cuma hutbelerinde vb. ortamlarda okumuş ve bizzat sahabelere (radiyAllahu anhuma)'ya öğretmiştir.

Kur'an ve Sünnetle amel eden her alim ve davetçi, kitaplarına ve konuşmalarına bu dua ile başlar. Günümüzdeki sünnet inkarcıları ise kasden bu sünneti iptal etmek için kendi düzdükleri kafiyeli sözlerle başlarlar. Bu seni şaşırtmasın!

mes'eleleri öğrenmek kalbin canlanmasına, bu da dışa yönelik amellerin hareketlenmesine vesile olacaktır. Bu durum ahlakımızın düzelmesi ve tabii olarakta müslümanlar ve tüm ümmet için emniyetli, (dış zararlardan) korunmuş bir hayatın (İslami) esaslar üzerine bina edilmesi anlamına gelecektir.

Biz biliyoruz ki bozulma, bir fert veya toplulukta uyarıcıların az olmasından kaynaklanmaktadır. En büyük uyarı Allah (subhanehu ve teala)'ya iman hususunda olmalıdır. O'nun özel veya sosyal hayatımızda, gizli veya açık yaptığımız herşeyi gördüğüne, meleklerin var olduğuna, kabir azabı ve nimetine, cennete ve cehenneme ve inanılması gereken tüm konulara inanmakta bunlardandır.

Mü'min bir şey söylemeden veya yapmadan önce zihninde bu yaptığı işin sonucunun onu Allah (subhanehu ve teala) tarafından nereye götüreceğine bakması gerekir. Cehennem, cennet, kabir azabı ve nimeti gibi.

Binaenaleyh bir mü'min iyi işler haricinde bir iş yapmamalı, yine de ona yakışmayan bir şey söylediği veya yaptığında da, kabir azabını ve cehennem ateşini ayaklarının altından daha yakın hissetmelidir.

Allah (subhanehu ve teala)'dan günahlarının affedilmesi için istiğfar etmeden sakinleşmemelidir. Rabbisinin önünde gözü yaşlı, başı eğik ve pişman vaziyyette yalvarmalıdır.

Bu inançla dolu önceki müslümanlar (selef) Dünya'yı fethetmişlerdir. Günümüzde ise İslam ümmeti, bizim imani (boyuttaki) cahilliğimize binaen bütün yüksek ahlaki ve kültürel değerlerini kaybetmiştir. Biz saadetimizi, istikrarımızı ve emniyetimizi kaybetmiş bir durumdayız.

Aramızdaki kardeşlik sevgisini, cihadı ve Allah yolunda kurban vermeyi unuttuk. Bu da düşmanlarımızı cesaretlendirip, birbirlerini (yardıma) çağırıp, topluca bir sofraya oturur gibi üzerimize saldırmalarına yol açmıştır.[2] Dünya da çok şey kaybettik, bir de ahireti kaybetmek çok feci olurdu.

Dinimiz önderliğin meşalesidir. İslam ümmetinin ve Allah'ı arayanların yolunu aydınlatan bir meşale… O meşale ki, kalplere hayat verir ve birleştirir. Nefret ve düşmanlığı giderir. Şeref ve saadetimizi geri iade eder- Fakat bu sadece meşaleye iki elle sarılırsak mümkündür. **"…O halde var mı ibret alıp düşünen?"**[3]

---

[2] Müellif burda şu hadise veya hadiseye adeta işaret etmektedir: Sevban (radiyAllahu anh)'tan rivayet edilmistir: "Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Yakında ümmetler yemek yiyenlerin çanaklarına davet ettikleri gibi size karşı (savaşmak için) biribirlerini davet edecekler."** Birisi: 'O gün sayıca azlığımızdan mı (dolayı mı olacak)?' dedi. (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bilâkis siz o gün kalabalıksınız, fakat selin önündeki çer-çöp gibi (zayıf) olacaksınız. Allah düşmanlarınızın gönlünden sizden korkma hissini alacak. Allah sizin kalbinize de vehn atacak"** Biri: 'Vehn nedir ey Allah'ın Resulu?' dedi. **"Dünya'yı sevmek ve ölümü kerih görmektir"** buyurdu." Bknz. Ebu Davud, 4297. hadis. Şeyh el-Elbani sahihtir demiştir. (mütercim)

[3] Kamer Suresi, 15. ayet

Bana bu kitabı yazmamda yardımcı ve destek olanlara teşekkürü bir borç bilirim. Özellikle hocam Muhammed Nasiruddin el-Elbani'ye teşekkür borçluyum çünkü, bana yayınlanmamış "Sahih el-Terğib ve't-Terhib"[4] isimli eserini araştırmalarım için inceleme imkanı vermiştir. Allah (subhanehu ve teala) onu iyilikle mükafatlandırsın.

Allah (subhanehu ve teala)'dan temennimiz bu kitabın O'nun rızasına uygun olmasıdır. Bizden bu amelimizi kabul etmesini diler, beni ve müslüman kardeşlerimi kabir ve cehennem azabından korumasını ümit ederim. Bizi kabirde nimetlendirmesini ve cennetini vermesini taleb ederim. O'ndan dünyada ve ahirette bize iyi şeyler vermesini dileriz. Muhakkak O'nun gücü buna yeter.

Hüseyin el-Avayşe

---

4 Şeyh el-Elbani İmam Münziri'nin "el-Terğib ve't-Terhib" isimli çok hoş ve faydalı eserini tahkik edip sahihlerini ve zayıflarını ayırmıştır. Anlaşılan o ki bu kitap yazılırken Şeyh el-Elbani daha hayattaymış. Hicri 1420de vefat eden Şeyh Muhammed Nasiruddin el-Elbani zamanımızın büyük hadis alimi idi. Muhaddis el-Asr (Asrın Muhaddisi) diye anılırdı. Günümüzdeki Hadis ve Sünnet çalışmalarının hemen hemen hepsine katkısı vardır.

Bazı tekfirci zihniyetli alim geçinen zavallılar kitaplar yazıp her fırsatta Şeyh el-Elbani'yi kötülemeyi kendilerine görev edinmişlerdir. Oysa ki bunların hocası mesabesindeki biri şöyle demiştir: "Nerde bir zayıf hadis görsem, tüylerim diken diken olur, bunu Şeyh el-Elbani'ye borçluyum."

1.BÖLÜM

RUH KABZOLUNMADAN ÖNCE NE OLUR?

1.Allah (subhanehu ve teala) mü'min bir kulun ruhunu almakta tereddüt eder

Ebu Hureyre (radiyAllahu anh) dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Allahu Teala buyurdu ki: 'Kim benim dostuma düşmanlık ederse, ona savaş açarım. Kulum bana kendisine farz kıldığım amellerden daha sevgili bir amel ile yaklaşmaz. Kulum bana nafile ibadetlerle yaklaşmaya devam eder. Bende onu severim. Ve onu sevdiğim zaman işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden birşey isterse, istediğini veririm. Bana sığınacak olursa onu korurum. Mü'min kulumun canını almakta tereddüt ettiğim kadar hiç bir şeyde tereddüt etmiş değilim. O ölümü istemez, bende onun istemediği bir şeyi istemem.'"**[5]

2. Ölüm döşeğinde şeytanın hazır olması

---

[5] Bknz. Sahihu Buhari; Hadis no: 6502. "Mü'minin ölümü istememesinden maksat, ölüm vakti gelince onun ruhunun cesetten çıkması, ölüm sarhoşluğu ve ruhun bedenden kabzedilme dehşeti vs. gibi acı veren durumlarla karsılaşmayı istememesidir. Yoksa buradaki 'ölümü istemez' sözünden maksat, bazı insanların sandığı gibi, kulun Allah (subhanehu ve teala) ile buluşmayı istememesi değildir. Allahu Teala en iyisini bilir." Bknz. "Buhari ve Müslim'de Geçen Kudsi Hadisler" Te'lif: Selim el-Aşşa Hassune. (mütercim)

Şeytan birisinin ölüm yatağında hazır olmaya, insanların iger işlerinde hazır olmaktan daha isteklidir. Çünkü o ölüm döşeğinde olan insanın (Allah'a karşı) günahkar ve isyankar gitmesini ister. Cabir (radiyAllahu anh) tarafından rivayet edilen hadis bunun delilidir:

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Şeytan her halinizde yanınızda hazırdır. Hatta yemeğinizde bile hazırdır. Birinizin lokması düşerse onu alsın, tozunu temizlesin ve sonra yesin, şeytana bırakmasın. Yemeği bitirince de parmaklarını yalasın. Çünkü o yemeğin neresinde bereket olduğunu bilemez."**[6]

---

[6] Sahihtir. Müslim ve İbn Hibban rivayet etmislerdir. İbn Hibban'ın rivayetinde "Şeytan insanı herşeyde gözetler…" olarak gelmiştir. Buna göre şeytan her halimizde bizi gözetlemekte ve bizimle hazır bulunmaktadır. Ölüm anındaki son fırsatı ise asla kaçırmak istemez.

2. BÖLÜM
ÖLÜMÜN GELDİĞİ AN

1.Kafir ölüm geldiği an dünyaya geri döndürülmek ister

Allah (azze ve celle) şöyle buyurur : **"Nihayet onlardan birine ölüm gelince, demektedir ki: 'Rabbım! Beni dünyaya geri döndür. Ta ki yapmadan bıraktığım iyi işleri yapayım.' Asla söylediği sadece kendi sözüdür. Tekrar dirilecekleri güne kadar, arkalarında** (dönüşlerine mâni olacak) **bir engel vardır."**[7]

2.Ölüm (anı) sarhoşluğu

İmam Buhari Aişe (radiyAllahu anha)'dan şöyle rivayet eder: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: **"Allah'tan başka ilah yoktur. Muhakkak ölüm sekarattır."**[8,9]

3. Ölüm esnasında kafirin iman etmesi kabul edilmeyecektir

---

[7] Mü'minun Suresi, 99.-100. ayetler

[8] Sekarat: Sekar-sukur aslından gelir. Sarhoş olmak, sarhoş olana kadar içmek, uyuşturucu kullanmak demektir. Sakran: sarhoş, uyuşuk olmak anlamındadır. Bu da ölüm anında insanın bir nevi sarhoşluk halinde olduğunu gösterir. Allahu (azze ve celle) Kur'an'da şöyle buyurur:

"Ölüm sarhoşluğu gerçekten gelir de: ' İşte ey insan bu, senin kaçıp durduğun şeydir' denir." (Kaf Suresi, 19. ayet)

[9] Sahihtir. Buhari ve Ahmed bin Hanbel rivayet etmişlerdir.

İbn Abbas (radiyAllahu anhuma)'dan rivayeten der ki: Allah Rasulu (sallAllahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **"Fir'avn** (denizde) **boğulurken dedi ki: 'Ben İsrail oğullarının inandığı Allah'tan başka ilah olmadığına iman ettim.' Cibril bana dedi ki: 'Ya Muhammed, keşke deniz**(in dibin)**den aldığım siyah çamuru Allah'ın rahmeti** (Fir'avn'a) **ulaşması endişesinden onun ağzına nasıl tıktığımı bir görseydin.'"**[10]

4. Ölüm meleği ölüm anında olan kişinin yanıbaşında oturur*[11]

5. Ölüm meleği[12] mü'mine Allah'ın affını ve rızasını müjdeler. Kafire de Allah'ın kızgınlığını ve gazabını bildirir*

---

[10] Sahihtir; Tirmizi ve Ahmed rivayet etmişlerdir.

[11] Müellif verdiği bu bilgilerin arkasına bir yıldız koymuştur. Ve der ki: "Bu bilgiler Bera bin Azib (radiyAllahu anh) hadisinden alınmadır (kaynağı ileride gelecektir). Bende bu bilgileri hadiste geldiği sırasına göre burda kaydettim."

[12] Kültürümüzde "Ölüm Meleği" yerine sıkça "Azrail" ismi kullanılır, lakin bu isim ne Kur'an'da ve ne de Sünnette geçmemektedir. Muhtemelen kaynağı eski dinlerin kalıntısıdır.

3. BÖLÜM

RUH KABZOLUNDUKTAN SONRA NE OLUR?

1. Mü'minin ruhu (bedeninden) çok kolay çıkar. Kafir ise ruhu (bedeninden) zor çıktığı için azab görür

2. Mü'minin ruhu misk kokusunu andıran en güzel bir kokuyla çıkar. Kafirin ruhu ise çok igrenç ve çirkin bir kokuyla çıkar*

3. Mü'minin ruhu Allahu (azze ve celle)'yi tesbih ederken çıkar.

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **"Muhakkak mü'minin ruhu Allah'ı tesbih ederken çıkar."**[13]

4. Ruh kabzolunurken gözleri onu takip eder

Bunun delili Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem)'in şu hadisidir: **"Ruh kabzolunurken gözleri onu takip eder."**[14]

5. Melekler mü'minin ruhu için bütün semaları açarlar Teker teker (semaları) geçer ve hepsi mü'min için açık vaziyettedir*

6. Kafir için semanın kapıları açık değildir*

---

[13] Sahihtir. Bknz. Sahih el-Cami, Hadis no: 1927

[14] Sahihtir. Müslim rivayet etmiştir.

7. Allah (subhanehu ve teala) mü'minin ruhunu kitabı İlliyyin'de[15] kaydolunduktan sonra geri götürülmesini emreder*

8. Kafirin ruhu ise Siccinde[16] kaydolunduktan sonra semadan vücuduna geri girmesi için atılır*

9. Mevta defin esnasında kabri etrafındaki salih insanları bilir. Bir deveyi kesip, etini dağıtma işlemi ne kadar sürüyorsa, ölü de bu zaman diliminde etrafındakileri bilir (ve hisseder). Aynen Amr bin As (radiyAllahu anh)'tan rivayet edilen haberde naklonulduğu gibi:

"Beni defnederken, kabrim etrafında bir süre durun. Bir deveyi kesip, etini dağıtma işlemi ne kadar sürüyorsa o kadar (bir süre). Rabbimin elçilerine (meleklere) cevap verirken sizin varlığınızı etrafımda hissedebileyim."[17]

10. Hiç kimsenin kurtulamadığı kabir daralması

İbn Abbas (radiyAllahu anhuma)'tan rivayet edildi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

---

[15] İlliyyin için bknz: **"Hayır, onların dedikleri gibi değil. İyilerin kitabı şüphesiz "İlliyyûn" dedir. İlliyyûn'un ne olduğunu sen bilemezsin. O, Allah'a yakın olan meleklerin gördüğü işaretlenmiş bir kitaptır."** (Mutaffifin Suresi, 18.-21. ayetler)

[16] Siccin için bknz: **"Zira kötü iş yapanların amelleri "Siccin" denilen kitapta yazılıdır. Siccin'in ne olduğunu sen bilemezsin. O işaretlenmiş bir kitaptır."** (Mutaffifin Suresi 7-9 ayetler.)

[17] Sahihtir. Müslim rivayet etmiştir

"Şayet kabir daralmasından bir kişi kendini kurtarabilseydi, o da Sa'd bin Muaz olurdu, ama o bile kabri tarafından sıkıldı, sonra serbest bırakıldı."[18]

11. Aklın ölüde yeniden yerine gelmesi

AbdUllah bin Ömer (radiyAllahu anhuma)'dan rivayeten: "Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) kabir meleğinden bahsetmişti. Ömer (radiyAllahu anh) dedi ki: Ey Allah'ın Resulu! Aklımız tekrar geri gelecekmi? Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **'Evet.** (Aynen) **bu gün ki gibi.'** Ömer (radiyAllahu anh) dedi ki: Bende onun ağzına taş koyarım."[19]

12. Vefat eden kişi arkadaşlarının (defin sonrasında) yanından ayrılırken ayak seslerini işitir*

13. Vefat edenin ne zaman sorguya çekildiği

Sorguya çekme hemen (ölüyü) defnettikten hemen sonra gerçekleşir, çünkü Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ne zaman bir kişiyi defnetse, hemen kabrin başına durur ve buyururdu ki: **"Kardeşiniz için Allah'tan bağışlanma ve sabır dileyin. Çünkü şu an sorguya**

---

[18] Sahihtir. Tirmizi rivayet etmiştir. Şeyh El-Elbani Sahih el-Cami'de sahih kabul etmiştir.

[19] Hasendir. Ahmed, Taberani ve Münziri rivayet etmişlerdir. Şeyh el-Albani hasendir demiştir. Ömer (radiyAllahu anh)'ın burada kasdı Rabbini takdis ettiği için Allah'ın ona yardım edip kabir meleğini doğru cevaplarla susturmasıdır.

çekiliyor."[20]

14. Sorguya çekmek için iki melek gelir

15. Sorguya çekmek için gelen iki meleğin isimleri ve tarifleri

Ebu Hureyre (radiyAllahu anh)'tan, dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Ölü kabre konulunca, Münker ve Nekir denilen mavi ve siyah** (renklerde) **iki melek gelir ve: Şu adam** (Muhammed) **hakkında ne diyordun? diye sual ederler. O da onun hakkında ne söylediğini söyler: O, Allah'ın kulu ve Resuludur. Ben şehadet ederim ki Allah'dan başka ilah yoktur. Ve** (yine) **şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve Resuludur. Onlarda bunun üzerine derler ki: Biz böyle söylediğini biliyorduk."**[21]

16. Allah (subhanehu ve teala) kabirde ki mü'mine yardım ve sabır ihsan eder

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) buyurdu ki: **"Mü'min kabrinde soru sorulduğunda, o da Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulu olduğuna şehadet etmesi halinde sağlam söz üzere sebat etmiş olur. İşte Allah'ın şu buyruğu buna işarettir: 'Allah, îman edenleri, dünya hayatında ve**

---

[20] Sahihtir. Ebu Davud rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani Sahih el-Cami'de sahih kabul etmiştir.

[21] Hasendir.Tirmizi'nin rivayet ettiği hadisin bir kısmıdır.

âhirette sağlam bir söz üzerinde tutar; zâlim olanları da saptırır. Allah, dilediğini yapar."[22]

17. Mü'min cevap verebilir haldedir. Kafir ise şaşkın ve korkuludur

18. Salih kişi sorguya çekilmeden önce korkusuzca kabrinde oturacaktır. Kötü kişi ise kabrinde şok halinde oturmaktadır

Aişe (radiyAllahu anha)'dan rivayet olundu. Dedi ki: "Yiyecek isteyen bir yahudi kadın evime geldi ve: 'Beni doyurun. Allah sizi deccalın fitnesinden ve kabir azabının fitnesinden korusun.' dedi. Onu Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) gelinceye kadar alıkoydum ve: 'Ey Allah'ın Resulu, şu yahudi kadın ne diyor?' dedim. **'Ne diyor?'** buyurdu. 'Allah sizi deccalın fitnesinden ve kabir azabının fitnesinden korusun.' diyor dedim.

Bunun üzerine Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ayağa kalktı. Ellerini kaldırıp deccalın fitnesinden ve kabir azabının fitnesinden koruması için Allah'a dua etti ve şöyle buyurdu:

"Hiçbir nebi yoktur ki ümmetini deccalın fitnesinden sakındırmış olmasın. Ben size hiçbir nebinin söylemediğini söyleyeceğim: Deccal bir gözlüdür. Allah ise a'ver (tek gözlü) **değildir. Alnında kafir diye**

[22] Sahihtir. Buhari rivayet etmiştir. Ayet için bknz. İbrahim Suresi, 27. ayet

yazılıdır, her mü'min onu okur. Kabir fitnesine gelince, kullar onunla karşılaşacaktır. (Melekler) **Onlara beni soracaklar.**

Eğer salih bir kişi ise korkusuz ve endişesiz bir şekilde kabrinde oturtulur ve: 'İslam dini ve aranızdaki adam Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) fikrin ne idi?' diye sorulur. 'Muhammed Allah'ın Resuludur. Allah'tan Kur'an'ı getirdi. Bizde onu tasdik ettik' cevabını verince, cehennem tarafından bir pencere açılır. Oradan korkunç ateşleri görür. 'Allah'ın seni koruduğu cehenneme bak' denilir. Sonra cennet tarafından bir pencere açılır, oradan da cennetin hazinelerini ve diğer güzelliklerini görür. 'İşte burası senin yerindir, çünkü sen şüphesiz bir iman üzere idin, bu iman üzere öldün. İnşeAllah bu iman üzere dirilirsin' denilir.

Eğer o, kötü bir kimseyse, korku ve endişe içerisinde oturtulur. 'İslam hakkında görüşün ne idi?' diye sorulur. 'İnsanlar birşey söylüyordu, ben de onlar gibi söylüyordum' cevabını verir. Bunun üzerine cennet tarafından bir pencere açılır. Oradan cenneti ve tüm hazinelerini görür. 'Şuraya bak. Burası Allah'ın sana tahsis edipte (ahlaksızlığın, inançsızlığın sebebi ile seni mahrum ettiği) **yerdir' denilir.**

Sonra cehennem tarafından bir pencere açılır. Oradan korkunç ateşleri görür. 'İşte burası senin cehennemdeki yerindir. Çünkü sen (Allah'a, İslam'a

iman hususunda) **şüphe üzere öldün. İnşeAllah böyle dirilirsin' denilir. Sonra azab olunur."**[23]

19. Mü'min için kabrinde cennete bir kapı açılır*

20. Kafir için kabrinde cehenneme bir kapı açılır*

21. Mü'min cennette yerini görür ve kafirde cehennem ateşinde yerini görür*

22. Mü'minin kabri göz görebildiğince genişletilir ve kafirin kabri de daraltılır*

23. Salih ameller güzel görünümlü, güzel giyimli, hoş kokulu bir adam suretinde (kurtuluş haberini) müjdeler. Kötü ameller pis giyimli, kötü kokulu bir adam şeklinde gelir ve ona azabı göreceğini müjdeler*

24. Kafir demir bir zincirle toz haline gelene kadar dövülür. Bunun delili Bera bin Azib'den gelen rivayettir

Der ki: "Ensardan birinin cenazesini defnetmek için, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ile çıkıp kabristana gitmiştik. Cenazenin defninden sonra Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) oturdu. Bizde başlarımızda kuşlar varmış gibi kımıldamadan etrafında

---

[23] Sahihtir. Ahmed bin Hanbel sahih bir isnadla rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani Sahihu't-Tergib'de muvafakat etmiştir. Nevevi der ki: "Bil ki Ehli Sünnet mezhebinde olmak kabir azabını kabul etmektir. Kitab ve Sünnetin delilleri de bunu orataya koymaktadır. Kabul edip inanmak farzdır." Bknz. Müslim Şerhi, İmam Nevevi (mütercim)

oturduk. O da elindeki çubukla yeri kazıyordu. Birden başını kaldırdı iki veya üç kere: **'Kabir azabından Allah'a sığınınız.'** buyurdu. Sonra dedi ki: **'Mü'min bir kul dünyadaki zamanının sonuna gelip ahirete doğru yol alınca, yüzleri güneş gibi bembeyaz melekler iner, ona cennet kefenlerinden bir kefen ve üzerine serpmek için cennet kokularından güzel bir koku getirip gözünün gördüğü yere oturturlar.**

Ölüm meleği de gelip başucuna oturur ve: 'Ey salih ruh! Allah'ın bağışlaması ve rızasına yönelip çık' der.' Ve (devamla) buyurdu ki: **'Ruhta su kabının ağzından damlaların aktığı gibi rahatça çıkar. Ölüm meleği de onu alır.'**

Başka bir rivayette Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur:

"(Mü'minin) **ruhu çıkana kadar yer ile gök arasında olan her melek ve yerde olan her melek onun için dua eder. Cennetin kapıları ona açılır ve bekçileri cennetin her derecesinde Allah'a** (salih) **ruhun makamının yükseltilmesi için dua ederler.**

Melekler onu ölüm meleğinin elinde bir an bile bırakmayıp alır, getirdikleri güzel kokular serpilmiş kefene sararlar. Bu da Allah'ın şu buyruğudur:

"Nihayet birinize ölüm geldimi, elçilerimiz (görevli melekler) **onun ruhunu alırlar. Onlar vazifede kusur**

etmezler."[24] **Ondan etrafa yeryüzünün en güzel kokusu olan misk**[25] **kokusu gibi bir koku yayılır."**

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi vesellem) devamla buyurdu ki: **"Melekler onu yükseltirler. Karşılaştıkları her melek topluluğu** (onlara)**: 'Bu salih kimdir?' diye sorarlar. Onlarda: 'Filan oğlu filandır' derler. Dünyada çağrıldıgı en güzel isimleri kullanırlar. Böylece onu birinci semaya ulaştırırlar. Semanın açılmasını isterler sema açılır. Onu her semadan diğer semaya kadar Allah'a en yakın olanlar uğurlarlar taki yedinci semaya ulaşana kadar. Burda Allah (subhanehu ve teala) buyurur ki:**

'Hayır! Andolsun ki iyilerin kitabı İlliyyin'dedir. İlliyyun nedir, bilirmisin? (İçinde ameller) **kaydedilmiş bir kitaptır.** (Allah'a) **yakın olanlar müşahede eder.'**[26]

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla dedi ki:) **"Ve** (akabinde) **kitap illiyyine kaydedilir. Ondan sonra Allah (subhanehu ve teala) buyurur ki:** '(Ruhu) **Dünyaya geri götürünüz, çünkü bu benim vaadimdi. Ben onları oradan yarattım, onları oraya geri**

---

[24] En'am Suresi, 61. ayet. İbn Ebi Şeybe, İbn Abbas'ın: "Elçilerimizden kasıt meleklerden ölüm meleğinin yardımcılarıdır." dediğini nakleder.

[25] Bir tür geyiğin karnından çıkarılan bu koku dünyadaki kokuların en güzelidir.

[26] Mutaffifin Suresi, 18.-21. ayetler

götüreceğim ve onları oradan yeniden kaldıracağım.'

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla buyurdu ki:) "(Ruh) **Dünyaya geri döndürülüp vücuduna götürülür.** (Defin işinden sonra ölü) **dönüp gidenlerin ayak seslerini işitir. İki karanlık melek gelip onu oturtur ve şöyle sorarlar: 'Rabbin kim?' O da 'Allah' diye cevap verir. 'Dinin ne?' diye sorarlar: 'Dinim İslam' diye cevap verir. 'Size gönderilen bu adam**[27] **kimdir?' diye sorarlar. 'Allah'ın Resuludur' diye cevap verir. 'Ne biliyorsun' diye sorarlar. O da: 'Allah'ın kitabını okudum ve ona iman ettim' diye cevap verir.** (Melek) **onu doğruya yönlendirir ve sorar: 'Rabbin kim? Dinin ne? Peygamberin kimdir?' Ve bu mü'minlerin başına gelecek olan imtihanların sonuncusudur. Bu da Allah'ın şu buyruğudur: 'Allah sabit sözle iman edenleri hem dünyada, hem ahirette sapasağlam tutar. Allah zalimleri saptırır. Allah dilediğini yapar.'**[28]

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) devamla buyurdu ki: **"O diyecektir ki: 'Rabbim Allah'tır. Dinim İslam'dır ve Peygamberim Muhammed (sallAllahu aleyhi**

---

[27] Daha önce geçtiği gibi ve ileride de görüleceği üzere muhataplara hep: **"Bu adam kimdir?"** diye sorulur. Burda insanlara Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in teker teker gösterileceği akla gelmektedir. En doğrusunu Allah bilir. (mütercim)

[28] İbrahim Suresi, 27. ayet

ve sellem)'dir. Bunun üzerine semadan bir münadi şöyle nida eder: 'Kulum doğru söyledi. Ona cennet yataklarından bir yatak yapın ve ona (kabrinden) **cennete bir kapı açın.'"**

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla buyurdu ki:)**"O na güzel yüzlü, güzel giyimli ve hoş kokulu bir adam gelir ve der ki: 'Sana gelen müjdeye sevin. Allah'ın rızasına ve sonsuz bereketli olan bahçelere sevin. İşte bugün sana geleceği haber verilen gündür.' O da ona der ki: 'Ve sen, Allah sana iyilik ihsan etsin, sen kimsin?' O da der ki: 'Ben senin iyiliklerinim. Allah'a yemin olsun, ben senin Allah'a ibadette hep koşturduğuna ve Allah'a karşı gelmekten hep sakındığına şahidim. Allah seni hayırla mükafaatlandırsın. Ondan sonra onun için cennetten ve cehennemden bir kapı açılır ve ona denir ki: 'Şayet Allah'a asi olsaydın bu senin** (cehennemdeki) **yerindi, lakin Allah sana bunu** (cenneti) **onun yerine verdi.' Cennettekileri görünce o diyecektir ki: 'Ya Rabbi! Kıyameti koparda aileme ve** (cennet) **hazinelerine kavuşayım.' Ona denir ki: 'Sabret.'"**

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla buyurdu ki:) **"Kafirin eceli gelip, dünyadan ayrılacağı, ahirete yöneleceği zaman, semadan siyah yüzlü ve sert iki melek iner.** (Meleklerin) **yüzleri simsiyahtır ve yanlarında cehennemden matem bezi** (gibi birşey) **getirirler. Gözün görebildiğince etrafına otururlar. Ölüm meleği de gelip başucuna oturur ve der ki: 'Ey**

kötü ruh! Allah'ın azabına ve gazabına uğramak üzere çık.'

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla) buyurdu ki: **"Ruh bedeninden öyle** (müthiş) **bir zorlukla çıkartılır ki, adeta bir tırpanın yaş yünü taraması gibidir. Yer ile sema arasında bulunan her melek ona lanet okur, hakeza semada olanlarda** (ona lanet okurlar)**. Cennetin kapıları** (ona) **kapatılır ve her semanın ehli Allah'a** (bu pis) **ruhun bulundukları mekanların fevkine yükseltilmemesi için dua ederler.** (Ölüm meleği) **ruhunu alır almaz göz açıp kapatıncıya kadar bir an geçirmeden diğer melekler** (onu) **alıp getirdikleri küreklere koyarlar. Ondan yeryüzünde bulunan en pis koku gibi bir koku çıkar. Onu semaya çıkarırlar ve uğradıkları her melek topluluğu: 'Bu pis ruh kimdir?' diye sorarlar. Onlarda dünyadaki en kötü ismi ile cevap verirler. 'Filan oğlu filandır' derler. Böylece birinci semaya çıkarlar. Kapının açılması istenir, fakat açılmaz."** Akabinde Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Onlara semanın kapıları açılmaz, deve iğnenin deliğinden geçinceye kadar onlarda cennete giremezler."**[29] ayetini okudu.

(Bunun üzerine) **"Allah (subhanehu ve teala): 'Onu kötülerin kaydedildiği deftere kaydediniz.' buyurur.**

---

[29] İmam Taberi (rahimehUllah) ayetin tefsirinde der ki: "Bu demektir ki, devenin iğne deliğinden geçmesi nasıl imkansız ise, kafirlerin cennete girmeleride öylece imkansızdır." Ayet için bknz. A'raf Suresi, 40. ayet.

Sonra (ruh) **kovulur. Akabinde Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurur: 'Onu dünyaya geri götürün, çünkü bu benim vaadimdi. Ben onları oradan yarattım, onları oraya geri döndüreceğim ve onları oradan yeniden kaldıracağım.'** (Ve) **ruh aşağı atılır ve bedenine ulaşır."**

Sonra (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) şu ayeti okudu: **"Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki gökten düşmüşte kendisini kuş kapmış, yahut rüzgar kendisini uzak bir yere sürüklemiş gibi olur."**[30] (Ve) **ruhu bedenine geri girdirilir."** (Devamla Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem:) buyurdu ki: **"Arkadaşları kabrin başından dönerken onların ayak seslerini işitir. İki karanlık** (görünümlü) **melek gelir, onu oturtup şöyle sorarlar: 'Rabbin kim?' 'Hah-hah, bilmiyorum' der.**

---

[30] La ilahe illAllah'ın gereği ile amel eden kul, dünya ve ahirette yükselir ve şeref kazanır. Allah (celle celaluhu)'n: "(Bütün bunları) **Allah'ı birleyerek ve O'na şirk koşmadan yapın. Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki gökten düşmüşte kendisini kuş kapmış, yahut rüzgar kendisini uzak bir yere sürüklemiş gibi olur"** (Hac Suresi, 31. ayet) ayetinde işaret ettiği gibi tevhid yüksekliğe, şirk ise aşağılığa delalet eder.

Allame İbn Kayyim der ki: "İman ve tevhid kendisine yükselinen ve kendisinden inilen sema gibidir. İman ve tevhid üzere olunduğunda yeryüzünden semaya yükselinir. İmanı ve tevhidi terk durumunda ise, semadan aşağılara inilir. Şiddetli zorluk, üst üste gelen acı ve ızdırablar, musibetler bu durumun sonucudur. Allah iman ve tevhidten uzaklaşanın, gönderdiği şeytanlarla azalarını paramparça ederek onu sıkıntıya sokar. Giderek bu eziyet onu rahatsız edip ağırlaştırır ve helak çemberine düşürür. Bknz. "Kitabu La ilahe illAllah" Şeyh Salih bin Fevzan. (mütercim)

'Size gönderilen bu adam[31] **hakkında ne dersin?' diye sorarlar.** (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem'in) **ismini dahi bilemeyecektir, ama ona 'Muhammed' denilecektir ve diyecektir ki: 'Hah-hah, bilmiyorum, insanların şöyle şöyle dediklerini işitiyordum.' Ona: 'Hiçbir zaman bileme!' denir.**

Semadan görevli şöyle nida eder: 'O yalan söyledi, kabrini cehenneme çevirin, kabrinden cehenneme bir kapı açın, cehennemin sıcağı ve kavurucu rüzgarı girsin. Kabri o kadar daraltılır ki kaburga kemikleri birbirine girer. Çirkin yüzlü, çirkin elbiseli ve pis kokulu bir adam gelip: 'Sana acı ve kederi müjdelerim. İşte bu gün sana vaadedilen gündür!' der. (Ölü) **der ki: 'Allah sana daha kötü müjdeler versin, sen kimsin? Yüzün kötü haberin müjdecisidir.'**

(Çirkin yüzlü:) **'Ben senin yaptığın kötü işlerinim. Allah'a yemin olsun ben senin Allah'a itaate nasıl karşı geldiğine şahidim ve ben senin Allah'a asi gelmede ne derece cüretkar olduğuna** (da hep şahit oldum)**. Allah'ta sana layık olduğun azabı tattırsın.' cevabını verir. Sonra onu** (azab için) **elinde bir deveye vurulunca deveyi toz haline getirebilecek bir balyoz bulunan kör, sağır ve dilsiz birisi gönderilir. Ona öyle darbeler indirirki toz haline gelir.**

Allah (subhanehu ve teala) onu tekrar eski haline çevirir ve yine (görevli) **ona vurur.** (Ölü) **öyle bir feryat eder ki insanlar ile cinlerden başka tüm mahlukat** (bu

---

[31] 27. Dipnota bknz.

çığlığı) **işitir. Sonra ona cehennemden bir kapı açılır ve kabri cehennemdeki azabla çevrilir ve** (ölü) **der ki: 'Ey Rabbim! Kıyameti koparma** (da cehenneme girmeyeyim)**.***[32]

25. Sema ehli temiz (ve salih) kulun gelişini selamlarlar ve kurtuluş haberi ile müjdelenir

26. Kötü ve pis ruh için selamlama söz konusu değildir, bilakis kötü (haber ve azab) ona müjdelenir

27. Mü'min Allah (subhanehu ve teala) tarafından korunduğu ateşi görür

28. Günahkara cennetten küçük bir delik aralanır ki Allah'ın onu nelerden mahrum ettiğini az da olsa görebilsin

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Ölümü yakın olan kimsenin yanında melekler hazır olur. Şayet salih bir insandıysa derler ki: 'Ey temiz bedende bulunan temiz ruh çık!**

Çık ey övülmeye layık olan! Kurtuluşunu, hoş kokuları ve öfkesiz Rabbini sana müjdeleriz.' Artık bu (sözleri ruh) **çıkana dek tekrarlarlar.**

Sonra onu (semaya) **çıkarırlar ve semanın açılmasını isterler. 'Bu kim?' diye sorulur. Derler ki: 'Filan**

filandır.' (Sema ehli) **derler ki: 'Hoşgeldin, temiz bedende olan temiz ruh! Buyur övülmeye layık olan!**

---

[32] Bu hadis mezkur Bera bin Azib (radiyAllahu anh) hadisidir. Ebu Davud, İbn Mace ve Ahmed bin Hanbel'in Müsnedinde tahric edilmiştir. Şeyh el-Elbani Ahkam'ul-Cenaiz'de hadisin sıhhatine hükmetmiştir.

Kurtuluşunu, hoş kokuları ve öfkesiz Rabbini sana müjdeleriz.'

Bunu Allah (subhanehu ve teala)'nın olduğu en yüksek semaya ulaşıncaya dek tekrar ederler. Şayet kötü bir kimse ise ona derler ki: 'Ey habis ruh çık! Suçlu çık! Ve sen kaynar su ve irinlerin ve bu türden daha nice azabların müjdesini al!'[33] **Bunu ruhu çıkana kadar tekrar ederler. Sonra** (ruh) **semaya götürülür ve semanın açılması istenir. 'Bu kimdir?' diye sorulur. Derler ki: 'Filan filandır.' Derler ki: 'Kötü bir bedende olan kötü bir ruh için hoşgeldin yoktur. Geri dön** (ey) **suçlu! Semanın kapıları sana açık degildir!'**

'Müteakiben (kötü ruh) **semadan kabrine geri gönderilir. Salih adam endişesiz ve korkusuz** (bir vaziyette) **kabrinden kaldırılır. 'Hangi dinde idin?' diye ona sorulur. 'Ben İslam'da idim' diye cevap verir. 'Bu adam kimdir?'**[34] **diye sorulur. 'Bu Allah'ın Resulu Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'dir. O bize Allah'tan açık işaretler getirdi ve bizde ona iman ettik' diye cevap verir. 'Allah'ı gördünmü?' diye sorulur. Der ki: 'Kimse** (dünyada) **Allah'ı göremez.'**[35] **Sonra ona cehennem ateşi gösterilir, bir**

---

[33] Bu Rabbinin şu buyruğunun gerçekleşmesidir: **"Bu** (azab onlar) **içindir, tatsınlar onu. Kaynar su ve irindir o. O türden başka çeşit çeşit** (azab) **daha vardır."** (Sad Suresi, 57.-58. ayetler)

[34] 27. dipnota bknz.

[35] Ebu Hureyre (radiyAllahu anh)'tan rivayeten: 'İnsanlar: Ey Allah'ın Resulu! Kıyamet gününde Rabbimizi görecekmiyiz?' diye sorunca, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Ayın ondördünde, önünde hiç bir bulut olmadığı sırada ayı görmekte herhangi bir sıkıntı veya zorlukla karşılaşıyormusunuz?"**

kısım alevler diğerini yutmaktadır ve denir ki: 'Allah (subhanehu ve teala)'nın seni kurtardığı şu ateşe bir bak!' Sonra ona cennet gösterilir ve onun güzelliklerini ve içindekilerini seyreder. Ona: 'Bu senin yerindir' denilir. Ve yine ona denir ki: 'Sen bu inanç üzereydin ve bu inanç üzere öldün ve inşeAllah bu inanç üzere diriltilirsin.'

Kötü adam (ise) **korkmuş ve dehşetli bir vaziyette düz bir şekilde oturtulur. Ona sorulur: 'Hangi dinde idin?' Şöyle cevap verir: 'Bilmiyorum.' Ona 'Bu adam kimdir?' diye sorulur. 'İnsanlar şöyle-şöyle derken işittim, bende onlar gibi söylüyordum' cevabını verir.**

Bunun üzerine ona cennet gösterilir ve güzelliklerini ve tüm içindekileri görür. Ona denir ki: 'Şuraya bir bak! Allah seni nelerden mahrum etti.' Sonra ona cehennem ateşi gösterilir, bir kısmı bir kısmını yutuyor (vaziyette alevleri görür)**. Ona denir ki: 'Burası senin yerindir. Çünkü sen şübhe üzerindeydin, şübhe üzerinde öldün ve inşeAllah şüphe üzere diriltileceksin.''**[36]

29. Melekler (temiz) ruhtan çıkan güzel kokuyu duyarlar

Orada bulunanlar: 'Hayır, ey Allah'ın Resulu' deyince yine sordu: **"Önünde bulut olmadığı bir sırada güneşi görmekte bir sıkıntınız oluyormu?"** Yine: 'Hayır' dediler. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) devamla şöyle buyurdu:

"İşte sizlerde Rabbinizi böylece göreceksiniz." Sahihtir. Buhari ve Müslim tahric etmiştir. Rabbimizi kıyamet gününde görmeyeceğimizi iddia eden bid'atçılar seni şaşırtmasın. (mütercim)

36 Hadis sahihtir. İbn Mace tahric etmiştir. Şeyh el-Albani Sahih el-Cami ve Sahih el-Tergib'te sahihtir demiştir.

30. Mü'minler yeni gelen mü'mini selamlamakta o kadar sevinçlidirler ki, (sevinçleri adeta) ailesinden ayrı kalan bir kimsenin ailesine kavuşmasındaki sevincinden daha fazladır

31. Mü'minin ruhu dünyadaki tasalarından kurtulmuştur

Ebu Hureyre (radiyAllahu anh)'tan rivayeten: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Mü'minin eceli geldiğinde rahmet melekleri** (ruhunu sarmak için) **beyaz bir ipek kumaş getirirler ve: 'Ey temiz ruh çık! Allah'ın nimetlerine kavuşmak üzere çık!' derler. En güzel misk kokusu gibi çıkar. Melekler birbirini takip eden bu güzel kokuyu koklar ve onu semanın kapısına kadar getirirler. Oradaki melekler: 'Yeryüzünden gelen bu güzel koku nedir?' diye sorarlar.**

Onu mü'minlerin ruhlarına ulaşıncaya kadar, uğradıkları her semadaki melekler benzer sorular sorar (ve cevabını alırlar)**. Mü'minlerin ruhları onun gelmesi ile o kadar sevinçlidirler ki** (adeta) **ailesinden ayrı kalan bir kimsenin ailesine kavuşmasındaki sevincinden daha fazladır.** (Dünyadaki tanıdıklarını meleklere:) **'Filan ne yapıyor'** (diye) **sorarlar. Melekler de: 'Onu kendi haline bırakın, dinlensin, üzerinde dünya yorğunlugu ve sıkıntısı var' derler.** (Temiz ruhta mü'minlere cevaben:) **'O ölmüştü size gelmedimi?' der.** (Melekler de) **şöyle cevap verirler: 'O yeri olan Haviye'ye'**[37] **götürüldü' derler. Kafire gelince, ona da**

---

[37] Haviye için bknz. **"Tartıları hafif olana gelince, işte onun anası** (varacağı yer) **Haviye'dir. Nedir o bilirmisin?** (O) **kızgın bir ateştir."** Karia Suresi 8.-11. ayetler. (mütercim)

azab melekleri bir matem bezi ile gelirler ve derler ki: 'Allah'ın gazabını tatmak için çık!' derler. (Pis ruhu) **leş kokusu gibi kokarak çıkar. Ve** (melekler pis ruhunu alıp) **yeryüzünün kapılarına götürürler."**[38]

32. Kabirdeki kişiye cennette veya cehennemdeki yeri sürekli gösterilir.

Allah (subhanu ve teala) buyurdu ki: **"Onlar sabah akşam o ateşe arzolunurlar. Kıyametin kopacağı günde: 'Firavun ailesini azabın en şiddetlisine sokun' denilecek."**[39]

İbn Ömer (radiyAllahu anhuma)'dan rivayeten dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Sizden birisi ölünce sabah akşam kendisine** (varacağı) **yeri gösterilir. Şayet cennet ehli ise o cennet ehlindendir. Şayet cehennem ehli ise o cehennem ehlindendir. Ona: 'Burası Allah'ın seni yeniden dirilttigi kıyamet gününden sonraki yerindir" denilir."**[40]

33. Hayvanlar kabirde azab görenlerin seslerini işitirler

---

[38] Hadis sahihtir. İbn Mace ve bir benzerini İbn Hibban rivayet etmiştir. Şeyh el-Albani Sahih el-Tergib'te kaydetmiştir.

[39] Gafir (Mü'min) Suresi, 46. ayet. İbn Kesir (rahimehUllah) şöyle der: "Bu ayet ehli sünnetin kabirdeki berzah azabının varlığına getirdikleri (Kur'an'dan) delillerin en büyük temelini teşkil eder." (mütercim)

[40] Sahihtir. Buhari, Müslim ve diğerleri rivayet etmiştir.

İbn Mes'ud (radiyAllahu anh) rivayet etmiştir, dedi ki: Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

"Muhakkak ölüler kabirlerinde azab olunurlar. Hatta hayvanlar onların seslerini işitir."[41]

34. Kabir ahiret hayatının birinci basamağıdır

Osman (radiyAllahu anh)'ın azadlısı Hani şöyle dedi: "Osman (radiyAllahu anh) bir kabrin yanında durunca gözyaşları sakalını ıslatıncaya kadar ağlardı. Kendisine: 'Cenneti ve cehennemi hatırlayınca ağlamıyorsun, kabri hatırlayınca ağlıyorsun.' denilince: 'Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i şöyle buyururken işittim:

'Kabir ahiret duraklarının birincisidir. Ondan kurtulunca, gerisi kolaydır. Kurtulamayınca gerisi daha da zordur. Kabirden daha korkunç (daha ibret verici) **manzara görmedim.'** dedi."[42]

35. İsyan içinde olanların kabirleri karanlıklar içindedir

Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bu kabirler sahibleri için karanlıklar ile doludur. Allah benim** (onlara yaptığım) **dualarımla onları aydınlatır."**[43]

36. Yaşayanlar (insanlar ve cinler kabirdeki) azabı duyamazlar

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bu ümmet kabirlerinde imtihan olurlar. Ölülerinizi**

---

[41] Sahihtir. Taberani tahric etmiştir. Bknz. Sahih el-Cami, hadis no: 1961

[42] Sahihtir. Tirmizi tahric etmiştir. Şeyh el-Elbani Sahih el-Tergib'te sahihtir demiştir.

[43] Sahih hadisdir. Müslim rivayet etmiştir.

defnetmeyeceğinizden korkmasaydım Allah'a benim duyduğumu duymanız için dua ederdim."[44]

37. Kıyamet gününden önce cennet meyvalarından gıdalanmak

Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Mü'minin ruhu, cennet ağacından yiyen bir kuş gibidir. Sonra kıyamet günü Allah onu cesedine iade eder."**[45]

38. Mü'minin ruhu borcuna bağlanmıştır

Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Mü'minin ruhu borcuna bağlıdır, ta ki ödenene kadar."**[46]

39. Sema ehli mü'min için dua ederler

Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Mü'minin ruhu kabzolunurken, iki melek onu alır ve yukarıya çıkarırlar."** O (sallAllahu aleyhi ve sellem ruhun) güzel kokusundan ve sema ehlinin şöyle dediklerinden (de) bahsetti: **"Bu dünyadan gelen salih bir ruhtur. Allah size ve bu aldığınız cana bereket ihsan etsin."** Ruh Rabbine yükseltilir ve sonra buyrulur ki: **"**(Ruhu) **kaderine götürün."**

---

[44] Sahih hadisdir. Müslim rivayet etmiştir. Yine Müslim'de buna benzer bir rivayet şöyledir: **"Duyduklarınızı gizleyebilseydiniz, Allah'ın size kabir azabını işittirmesini isterdim."**

[45] Hadis sahihtir. Nesai, Malik, Ahmed rivayet etmişlerdir.

[46] Hadis sahihtir. Tirmizi rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani sahihtir demiştir.

Kafirin ruhu çıkarken (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) kötü kokudan ve sema ehlinin şöyle dediklerinden bahsetti: **"**(Bu) **dünyadan gelen kötü bir ruhtur."** Ve şöyle nida edilir: **"Bunu kaderine götürün."**[47]

40. Mü'minin kabri aydınlatılır

41. Mü'min kabrinde uyutulur

42. Mevta ailesine durumunun iyi olduğunu iletmek ister

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Ölü kabre konulunca, münker ve nekir isminde iki siyah ve mavi** (renklerinde) **melekler gelir ve sorarlar: 'Şu adam hakkında ne diyorsun?' O da** (dünyada) **söylediği gibi söyler: 'O Allah'ın Resuludur. Eşhedu en la ilahe illAllah ve enne Muhammeden abdehu ve Resuluhu** (Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed onun kulu ve Resuludur.)**'**

Onlar da: 'Zaten biz senin böyle dediğini biliyorduk' derler. Kabri enine boyuna yetmiş zir'a genişletilir, aydınlatılır ve 'uyu' denilir. 'İzin verin döneyim de aileme haber vereyim' der. 'Sen sabahleyin sadece ensevdiği kimseler tarafından uyandırılan damat gibi uyu' derler. Ta ki Allah onu yerinden kaldırana kadar (böylece uyur)**. Eğer** (ölen kimse) **münafık ise** (sorulan soruya)**: 'İnsanların onun hakkında birşeyler dediğini duydum, bende onlar gibi söyledim doğrusunu bilmiyorum' diye cevap verir.** (Melekler de) **derler ki: 'Biz zaten senin böyle söylediğini biliyorduk' ve arza 'onu sıkıştır' diye emrolunur. O da sıkar, kaburga**

[47] Hadis sahihtir. Müslim rivayet etmiştir.

kemikleri birbirine girer. Allah onu diriltinceye kadar azab olunmaya devam eder."[48]

43. Mü'minin kabri kıyamet gününe kadar yeşilliğe dönüştürülür

Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Ölü kabre konulup arkadaşları geri dönerken onların ayak seslerini işitir. Ve ona iki melek gelir. Onu oturtup şöyle sorarlar: 'Bu adam Muhammed** (sallAllahu aleyhi ve sellem)[49] **hakkında ne diyordun? Mü'min** (biriyse) **şöyle diyecek: 'Ben şehadet ederim ki o Allah'ın kulu ve Resuludur.' Kendisine şöyle denilir: 'Şu cehennemdeki yerine bak. Allah onu senin, cennetten bir menzille değiştirdi.'"** Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem

---

[48] Hasen bir hadistir. Tirmizi ve İbn Hibban rivayet etmişlerdir. Şeyh el-Albani Silsile'de hasendir demiştir.

[49] Bu salatu selamlar nakledilen nüshada (eserde) yazılı değildir. Bunlar rivayetin bir parçası olmayıp dua mahiyetindedir. Bu meyanda İmam Nevevi (rahimehUllah) Müslim'in şerhinde şöyle der: "Hadis yazan kişinin Allahu azze ve celle'nin ismi geçtiğinde 'azze ve celle', 'teala', 'subhanehu ve teala', 'tebareke ve teala', 'celle zikruhu', 'tebareke ismihu', 'cellet azametuhu' vb. gibi ifadeleri yazması müstehaptır.

Hakeza Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in ismi geçtiğinde 'sallAllahu aleyhi ve sellem' olarak tamamını yazmalı, salat ve selamı kısaltmayla geçmemelidir. (s.a veya s.a.v. gibi) Keza ikisinden birini yazmakla yetinmemelidir. Sahabe ismi geçtiğinde de 'radiyAllahu anh' demelidir. Şayet sahabe, sahabe oğluysa 'radiyAllahu anhuma' demelidir.

Diğer ulema ve salih insanlar içinde 'radiyAllahu anh' ve 'rahimehUllah' demelidir. Kendisinden nakledilen nüshada (eserde) yazılı olmasa bile, bunların hepsini yazmaya dikkat etmek gerekir. Bunlar rivayetin bir parçası olmayıp duadır. Kişinin bahsettiğimiz bu duaları okumuş olduğu nüshada yazılı olmasa bile okuması, tekrarından usanmaması gerekir." Bknz. İmam Nevevi, Şerhu Muslim. (mütercim)

buyurdu) ki: **"Ölü hem cennetteki yerini hem de cehennemdeki yerini beraber görür."** (Ravi) Katade (rahimehUllah) dedi ki: 'Allah Resulu bize kabrin yetmiş zir'a geniş ve yeşilliğe dönüştüğünü söyledi.'

(Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla şöyle buyurdu:)**"Münafık ve kafire de: 'Bu adam hakkında ne diyordun?' denilince o da: 'Bilmiyorum insanlar ne diyorsa, bende onu diyordum' der. Ona denilir ki: 'Sen bir şey bilmiyordun ve ilgilenmedin de.' Sonra iki kulağının arasına demirden bir tokmakla vurulur. Öyle bir ses ile bağırır ki insanlar ve cinlerden başka her mahluk o sesi işitir. Sonra kabri ona öyle daraltılır ki kaburgaları birbirine girer."**[50]

44. Mü'minin kabirde vereceği cevap Allah'ın ona lutfettiği hidayetin neticesidir

45. İnsana kabirde diğer ibadetler ve dinler sorulmayacaktır

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

"Mü'min kabre konulunca ona bir melek gelir ve: 'Kime ibadet ediyordun?' der. Allah hidayeti nasip etmiş ise cevaben: 'Allah'a ibadet ediyordum' der. 'Bu adam hakkında ne diyordun?' diye sorar. 'O Allah'ın kulu ve Resuludur' der. Ve artık hiç bir şeyi ondan sormazlar.

Sonra onu cehennemdeki menzilinin karşısına götürür. Melek: 'İste bu menzil senindi. Ancak Allah seni bundan korudu, sana acıdı. Ona bedel sana

---

[50] Sahih bir hadisdir. Buhari ve Müslim rivayet etmişlerdir.

cennetten bir yer verdi' der. O zaman mevta der ki: 'Bırakın beni ehlime dönüp onlara kurtulduğuma dair müjde vereyim.' Melek: 'Dur!' der.

Kafir veya münafık kabre konulunca onu azarlayan bir melek gelir. 'Kime ibadet ediyordun?' diye sorar. (Ölü) **'Bilmiyorum' der. Ona denir ki: 'Bilmiyordun ve seni ilgilendirmiyordu da.' 'Bu adam hakkında ne diyordun?' diye sorar. 'İnsanlar ne derse, bende onu derdim' der. Sonra ona demir tokmakla iki kulağının arasına vurulur, öyle bir feryat eder ki, insan ve cinlerden başka bütün mahluklar bu sesi duyar."**[51]

46. Ölü dünyada olup bitenleri işitmez

Allah (subhanehu ve telala) şöyle buyurur: **"Elbette sen ölülere işittiremezsin. Arkalarına dönüp giderlerken sağırlara o daveti işittiremezsin."**[52]

47. (Bedir savaşında) öldürülen Kuleyb'li kafirler Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i işitiyorlardı, cevap vermeye mecalleri yoktu

Buhari'de sabittir ki, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) Bedir savaşında Kuleyb'li kafirlerin öldürülüp atıldığı kuyuya bakarak şöyle buyurmuştur: **"Rabbinizin size vaadettiği gerçeği buldunuz mu?"** (Sahabeler) sorarlar: 'Ölülere mi sesleniyorsun?' Buyurdu ki:

---

[51] Sahih bir hadistir. Nesai ve Ebu Davud rivayet etmişlerdir. Şeyh el-Albani Sahih el-Cami'de sahihlemiştir.

[52] Rum Suresi, 52. ayet. Kabirlerde yatanların ne kadar büyük bilinirlerse bilinsinler yalvaranları ve yardım isteyenleri duymayacağına bu ayet delildir. (54. dipnota bknz.)

"İçinizden kimse onlardan daha iyi işitemez, lakin onlar cevap veremezler."[53,54]

48. Berzah aleminde Allah yolunda şehid düşen sahabeler şehid olmayan (hayattaki) kardeşlerine şehidlerin nasıl rızıklandırılıp diri olduklarını müjdelemek isterler.

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Kardeşleriniz şehid edilince, Allah (subhanehu ve teala) ruhlarını yeşil kuşların içine koydu. Bunlar cennetin nehirlerine gelip meyvelerinden yerler ve arşın gölgesinde asılmış altın kandillerde barınırlar. Yedikleri, içtikleri şeylerin ve istirahat ettikleri yerin güzelini bulunca:**

'Kardeşlerimize cihaddan yüz çevirmemeleri ve harpten geri kalmamalar için, bize cennette rızık verilip, diri olduğumuzu kim haber verecek?' dediler. Bunun üzerine Allahu (azze ve celle): 'Sizin namınıza ben onlara tebliğ ederim buyurdu' ve: 'Allah yolunda öldürülenleri ölü sanma. Aksine onlar, Rabları katında diri olup. Allah'ın fadl-u kereminden kendilerine verdiği (şehidlik mertebesinden) **sevinçli bir şekilde**

---

[53] Sahih bir hadisdir. Buhari, Müslim ve Ahmed bin Hanbel rivayet etmişlerdir. Ahmed bin Hanbel'in Katade'den rivayetinde şöyle bir ziyade vardır: **"Allah müşrikleri işitsinlerde rezil olsunlar, kahrolsunlar, alçalsınlar, zavallılığa düşüp yaptıklarına pişman olsunlar diye diriltmiştir."**(mütercim)

[54] Şeyh el-Albani (rahimehUllah) ölülerin işitmesi hakkında şöyle der: "Bu (olay) sadece Bedir savaşında öldürülen ve kuyuya atılan kafirler için söz konusudur. (İslam'da) genel kaide ölülerin işitmeyeceğidir. Bu konu icin bknz. Alusi, Kitab el-Ayet el- Beyyinat fi Adem Sema el-Emvat." (mütercim)

(O'nun sayısız nimetleriyle) **rızıklandırılırlar.'** (ayetini) **inzal buyurdu."**[55,56]

[55] Al-i İmran Suresi, 169. ayet. Bir sonraki ayet ise şöyledir: **"Arkalarında kalıp da henüz kendilerine katılmamış olan** (kardeş) **lerine, hiçbir korku bulunmadığını ve mahzun da olmayacaklarını müjdelerler."**(mütercim)

[56] Hadis için bknz. Ebu Davud, Ahmed ve Hakim rivayet etmiştir. Hakim isnadı sahihtir der ve Şeyh el-Elbani muvafakat eder.

4. BÖLÜM

KABİRDEKİ GÜNAHKARLARIN BEDENLERİNE YAPILAN AZAB

Semure ibn Cundub (radiyAllahu anh)'tan rivayeten, dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ashabına ekseriyetle şöyle sorardı: **"Sizden biri bir rüya gördümü?"** ve Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e Allah'ın dilediği kadar rüyalar anlatılırdı. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir sabah rüyasını şöyle anlattı:

"Bu gece rüyamda bana iki melek geldi ve beni götürmek istediler. Bana 'yürü' dediler. Bende onlarla yürüdüm ve arkasına yaslanmış bir adamın yanına geldik. Birde gördüm ki diğer bir adam elinde bir kaya ile başında duruyor ve taşı onun başına vuruyor. Başını yarıyor, taş yuvarlanıyor. Adam taşı alıyor, daha dönmeden öteki adamın başı eski (normal) **haline alıyor. Sonra adam yanına geliyor ona yaptığı işkenceyi tekrarlıyor."** Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"SubhanAllah bu ne?" dedim. Melekler bana 'sen yürü, yürü' dediler.** (Yürüdük) **ve sırt üstü yatmış bir adamın yanına geldik. Baktim ki başka bir adam, uçları çengelli bir demirle onun başında duruyor ve yüzünün bir tarafından ağzını, burnunu ve gözünü kafasına kadar yarıyor. Sonra öteki tarafa geçiyor. Oraya da önceki tarafa yaptığı gibi yapıyor. Daha bu tarafı bitirmeden öteki taraf önceki normal halini alıyor. Sonra dönüp normal hale gelen tarafa aynı iskenceyi tekrarlıyor. 'SubhanAllah bu ne?' dedim.**

Bana: 'Yürü, yürü' dediler. Yürüdük ve tandır gibi bir yere geldik.

Ravi der ki: Sanıyorum Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Birde duydum ki orda çığlıklar ve sesler var"** diyordu. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem devamla) şöyle buyurdu: **"İçine baktık, çıplak kadın ve erkek dolu. Altlarında alevler kendilerine vuruyor, alevler vurdukça bağırışıyordular. Ben 'bunlar kimler' diye sordum. Bana 'sen yürü,yürü' dediler. Yürüdük ve bir nehire geldik."** Ravi der ki: Sanıyorum Allah Resulu: **"... kan gibi kırmızı!"** buyurdu. (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla:)

"Birde baktım bir adam nehirde yüzüyor. Nehir kenarında da ellerinde bir çok taşlar toplamış olan (başka) **bir adam vardı. O arada adam yüzdüğü kadar yüzüyor sonra nehrin kenarındaki adamın yanına gelip ağzını ona açıyor. Ağzına bir taş atınca gidip yüzüyor, sonra bir daha ona dönüyor, ağzını açıp adamdan bir taş daha yutuyordu.** (Meleklere:) **"Bunlar kimlerdir?" dedim. Bana: "yürü, yürü!" dediler. Yürüdük** (ve) **hiç benzerini görmediğim çirkin bir adamın yanına vardık. Yanındaki ateşi karıştırıp etrafında dolaşıyordu. Meleklere: 'Bu kim?' dedim. Bana: 'Yürü, yürü' dediler. Yürüdük ve uzun bitkileri olan bir bahçeye geldik. İçinde baharın her nevi çiçeği vardı. Bahçe ortasında başını göremeyeceğim kadar uzun bir adam vardı. Etrafında hiç görmediğim çocuklar vardı. Meleklere: 'Bu kim? Bunlar kim?' dedim. Bana: 'Yürü, yürü' dediler. Yürüdük ve büyük bir ağaçlığın yanına geldik. Asla bundan daha büyük ve daha güzel bir yeşillik görmemiştim. Melekler bana: 'Bu ağaçlığa**

tırman!' deyince altın ve gümüş kerpiçlerle yapılmış bir şehre kadar tırmandık ve şehrin kapısına kadar geldik. Açmalarını istedik ve açıldı, girdik. Bizi bir tarafları çok güzel bir tarafları çok çirkin adamlar karşıladılar. Melekler o adamlara: 'Gidin şu nehirde yıkanın' dediler. Birde gördümki suyu bembeyaz olan bir nehir enlemesine akıyor. Adamlar gittiler ve oraya daldılar. Sonra dönerek yanımıza geldiler. Artık çirkinlikleri kaybolmuş ve son derece güzelleşmişlerdi. Melekler bana: 'Burası Adn cenneti, su senin evindir' dediler. Şöyle yükseklere baktım beyaz bulutlara benzer bir köşk gördüm. Onlara: "Allah iyiliğinizi versin, müsade edinde oraya gireyim" dedim. 'Hayır şimdi olmaz ama ileride gireceksin' dediler. Onlara 'Bu gece çok acaip şeyler gördüm, nedir bu gördüklerim?' dedim. Onlar dediler ki: "Sana bildirelim. (İlk uğradığın) **başı taşla parçalanan adam Kur'an'ı ezberleyip de onu bırakandır ve uykudan dolayı farz namazlarını kaçırandır. Kıyamete kadar ona öyle yapılacaktır. İkinci rastladığın ağzı, burnu ve gözü başına kadar yırtılan adam ise sabahleyin evinden çıkıp ufuklara ulaşacak kadar yalan söyleyendir. Kıyamete kadar ona öyle yapılacaktır. Tandır gibi yerdeki çıplak kadın ve erkekler ise, zina edenlerdir. Nehirde yüzüp taş yutan adam ise, faiz yiyendir. Ateş karıştıran adam ise, o cehennem bekçisidir. Bahçedeki uzun adam ise İbrahim (aleyhisselam)'dır. Etrafındaki çocuklar ise (İslam) fıtrat(ı) üzere ölen çocuklardır."** Ravi der ki, Ashabtan bazıları: "Ey Allah'ın Resulu! Müşriklerin çocukları da mı (orada olacak)?" diye sorunca Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) **"Evet, müşriklerin çocukları da** (orada

olacak)..." buyurdu.[57]

(Ve şöyle devam etti:) **Bir tarafı çok güzel bir tarafı çok çirkin olan o topluluk ise, onlar iyi bir salih ameli, diğer kötü bir amel ile karıştıranlardır. Allah onları affetti."**[58]

Bir başka rivayet şöyledir: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Bu gece iki kişinin bana gelip, beni mukaddes bir yere götürdüklerini gördüm."** Ravi der ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şu sözüne kadar olayı anlattı: **"Yukarısı dar, aşağısı geniş tandır gibi bir deliğe doğru gittik. Dibinde ateş yanıyordu. Ateşin içinde çıplak kadın ve erkekler vardı. Ateşin alevi ayaklarının altından vuruyordu. Alev arttıkça onlar deliğin ağzından çıkacak kadar yükseliyor, sakinleşince de eski hallerine dönüyorlardı. 'Bu da nedir dedim?' 'Hadi gidelim dediler.' Yürümeye devam ettik ve kandan bir nehrin kenarına geldik. Nehrin içinde duran bir adam vardı. Nehrin ortasında da elinde taş bulunan** (ikinci) **bir adam vardı. Nehirde ayakta duran kişi çıkmaya yeltenince, diğeri onun**

---

57 Ebu Hureyre (radiyAllahu anh)'tan rivayeten, dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Dünyaya gelen her çocuk ancak fıtrat üzere doğar. Daha sonra ana babası onu yahudi, hristiyan veya mecusi yaparlar. Nitekim hayvan yavrusu da organları tam olarak doğar. Hiç o yavrunun burnunda, kulağında eksik-kesik bir yer görürmüsünüz?"** Sonra Ebu Hureyre (radiyAllahu anh) şu ayeti okumuştur: "(Ey Muhammed) **Dosdoğru olarak yüzünü dîne, Allah'ın fıtratına çevir ki, insanları o fıtrat üzere yaratmıştır. Allah'ın yaratışında hiçbir değişme yoktur, işte dosdoğru dîn budur; fakat insanların çoğu bilmez."** Sahihtir. Buhari, Malik, Ebu Davud ve Ahmed rivayet etmiştir. Ayet icin bknz. Rum Suresi, 30. ayet. (mütercim)

58 Sahihtir. Buhari ve Beyhaki rivayet etmiştir.

ağzına bir taş atıp vuruyor ve onu olduğu yere çeviriyordu. Böylece her çıkmak istediğinde (diğeri) **onun ağzına bir taş atıp vuruyor ve onu olduğu yere çeviriyordu. 'Bu da nedir?' diye sordum. 'Hadi gidelim' dediler. Daha ilerleyince baktım ki yeşil bir bahçede büyük bir ağacın gövdesinde yaşlı bir adamla çocuklar duruyor. Ağaca yakın bir adam elinde ateşle ağacı tutuşturuyor. Ağaca tırmandık. Oradanda benzerini görmediğim bir eve götürdüler. Evde yaşlılar ve gençler vardı. Oradan da daha güzel bir eve götürdüler."** (Hadisin sonunda iki kişi olayı şöyle değerlendirir:) **"Tandır gibi yerde gördüğün kişiler zina edenlerdir. Nehirde gördüğün faiz yiyendir. Ağacın gövdesindeki yaşlı adam İbrahim (aleyhisselam)'dır. Etrafındaki çocuklar ise fıtrat üzere ölen tüm çocuklardır. Ateş yakan kişi cehennem bekçisi, gördüğün ilk ev bütün mü'minlere ait bir evdi. Şu ev ise şehitlere ait olan bir evdir. Ben Cebrail'im şu da Mikail'dir. Başını kaldır' denildi."** Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bende yukarıya baktım ve üzerimde buluta benzer birşey gördüm. 'Bu senin evindir' denildi. 'Müsade edinde evime gireyim' dedim. Dediler ki: 'Bir miktar daha tamamlayacağın ömrün var. Bu** (zamanı) **bitirince gireceksin.'"**[59]

---

[59] Hadis sahihtir. Buhari rivayet etmiştir. İbn Kayyim (rahimehUllah) şöyle der: "Bu hadis Berzah aliminde azabın varlığına delildir. Çünkü peygamberlerin rüyaları gerceğe tam uygun olan vahıydir." Bknz. Kitab er-Ruh, İbn Kayyim el-Cevziyye. (mütercim)

5. BÖLÜM

KABİRDE AZABA SEBEB OLAN GÜNAHLAR

1.Kur'an'i ögrenip terketmenin ve farz kılınmış namazı ihmal etmenin azabı

Semure bin Cundub (radiyAllahu anh) hadisinin tamamını nakletmiştik. Orada şöyle geçmişti: **".....arkasına yaslanmış bir adamın yanına geldik. Birde gördüm ki diğer bir adam bir kaya ile başında duruyor ve taşı onun başına vuruyor. Başını yarıyor, taş yuvarlanıyor. Adam taşı alıyor daha dönmeden öteki adamın başı eski halini alıyor. Sonra adam yanına geliyor ona yaptığı iskenceyi tekrarlıyor...."**

Hadisin sonunda iki melek Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e şöyle derler: **"İlk uğradığın başı taşla yarılan adam Kur'an'ı ezberleyip de onu terkeden ve farz namazı kılmadan uyuyan kişidir..."** Diğer bir rivayette şöyle denir: **"Kıyamete kadar ona böyle azab edilir..."**

2.Yalan söylemenin azabı

(Yine) Semure bin Cundub (radiyAllahu anh) hadisinde şöyle geçmişti: **"...ve sırt üstü yatmış bir adamın yanına geldik. Baktım ki başka bir adam uçları çengelli bir demirle onun başında duruyor ve yüzünün bir tarafından ağzını, burnunu ve gözünü kafasına kadar yarıyor. Sonra önceki tarafa geçiyor, oraya da önceki tarafa yaptığı gibi yapıyor. Daha bu tarafı bitirmeden öteki taraf önceki halini alıyor. Sonra dönüp normal**

hale gelen tarafa aynı iskenceyi tekrarlıyor..." Ve hadisin sonunda: **"... ağzı, burnu ve gözü başına kadar yırtılan adam da sabahleyin evinden çıkar, ufuklara ulaşacak yalanlar söyler..."** denilir. Diğer rivayette de: **"...Kıyamete kadar ona böyle azab edilir..."** denilir.

3. Zina eden kadın ve erkeklerin azabı

Yukarıda bahsettiğimiz hadis şunu da ihtiva eder: **"...yürüdük ve tandır gibi bir yere geldik..."** Ravi der ki: 'Sanıyorum Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"...birde duydum ki orada çığlıklar ve sesler var..."** diyordu.

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle devam etti: **"...içine baktık, çıplak kadın ve erkek dolu. Altlarından alevler kendilerine vuruyor, alevler vurdukça bağrışıyordular..."** Bunun sebebi de şöyle açıklanmıştır: **"...tandıra benzeyen yerdeki çıplak kadın ve erkekler ise zina eden erkeklerle zina eden kadınlardır..."**

4. Faiz yiyenlerin azabı

Yine zikrettiğimiz hadisde şu bölüm vardı: **"... yürüdük ve bir nehire geldik."** Ravi der ki: 'Sanıyorum Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"...kan gibi kırmızı..."** buyurdu.' (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem devamla şöyle buyurdu:) **"...birde baktım ki bir adam nehirde yüzüyor. Nehir kenarında da ellerinde bir çok taşlar toplamış olan bir** (başka) **adam vardı. O arada adam yüzdüğü kadar yüzüyor, sonra nehrin kenarındaki adamın yanına gelip ağzını ona açıyor, yüzüyor, sonra bir daha ona dönüyor, ağzını açıp adamdan bir taş daha yutuyordu..."** Hadisin sonunda da

buyrulur ki: **"...nehirde yüzüp taş yutan adam ise, o faiz yiyendir..."**

5. İdrardan sakınmamanın azabı

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Kabir azabının ekserisi idrardandır."**[60]

6. Aile efradının ağlamasından dolayı kafirin azabı arttırılır

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Allah, kafirin ailesi onun için ağladığında azabını arttırır."**[61]

7. Ölü (matem tutanların) feryadından dolayı azab görür

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Ölen kimseye** (ardından) **feryad ederek ağlamak, kabirde azab görmesine sebeb olur."**[62]

---

[60] Hadis sahihtir. İbn Mace ve Hakim rivayet etmiştir. Hakim "Buhari ve Müslim'in şartlarına göre sahihtir" demiştir. Başka rivayetlerde bu azabın sebebleri şöyle açıklanır:

"...su dökerken örtünmezdi..." (Buhari bu hadisi "İdrardan Sakınmamak Büyük Günahlardandır" diye müstakil bir babta kaydetmiştir. Bu da meselenin ehemmiyetini te'kid etmektedir.)

"...idrardan sakınmazdı..." (İbn Hibban'ın Sahihinde ve benzeri rivayetler Ahmed'in Müsnedinde İbn Mace'nin Süneninde rivayet edilmiştir.)

"...idrardan temizlenmiyordu..." (Buhari, Müslim ve İbn Ebi Şeybe İbn Abbas radiyAllahu anhuma'dan rivayet etmişlerdir.) (mütercim)

[61] Sahih hadistir. Nesai rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani sahih kabul etmiştir.

[62] Sahihtir. Buhari, Müslim, İbn Mace ve Nesai rivayet etmişlerdir.

8. Ölü aile efradının onun hakkında kullandıkları bazı tabirler dolayısıyla azab görür

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Her hangi bir kişi ölürde ağlayıcıları kalkıp: 'Vah desteğimiz, vah efendimiz!** (Veya buna benzer şeyler söyler, ağıt yakarsa) **onun başına iki melek dikilir ve ona vurarak: 'Sen böylemiydin?' derler."**[63]

9. İnsanlar arasında koğuculuk yapanların azabı

İbn Abbas (radiyAllahu anhuma)'dan rivayeten, dedi ki: 'Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) iki kabrin yanından geçerken:

"Bunlara şübhesiz azab ediliyor. Azabları büyük (bir şey)**den dolayı değil. Bilakis** (azab çekmelerine sebeb olan şey) **çok** (zor değil ama) **önemlidir. Bunlardan birisi koğuculuk yapardı, diğeri de (**bevlederken) **örtünmezdi"** buyurdu.[64]

---

[63] Sahihtir. İbn Mace ve Tirmizi rivayet etmiştir. Şeyh el-Albani sahih el-Tergib'te sahihlemiştir.

[64] Sahih hadistir. Buhari, Müslim ve diğerleri rivayet etmiştir. Allame İbn Kayyim'de kabirde azaba sebeb olan günahları saydıktan sonra şöyle der: "İnsanların ekserisi bu günahları işliyor olunca kabirlerde yatanların ekserisi de azab görüyor demektir. Azabdan kurtulanlar çok azdır.

Dış görünüşüne bakılırsa kabirlerin dışı toprak iken içerisinde ateşler yanmaktadır. Dıştan azab toprak ve nakışlı taşlarla olur. İçerisinde ise, tencerenin içerisinde bulunan yiyecekleri kaynattığı gibi insanları kaynatan bela ve felaketler vardır. Allah'a yemin olsun ki verilen nasihatlerden hiç birini tutmayarak, aklı ile şehveti arasında kalanlar bu azabı hak etmişlerdir.

Ey dünya yurdunu güzelleştirenler! Sizinle beraber yok olacak yurdu güzelleştirirken her an gidebileceğiniz ahiret yurdunu harab ediyorsunuz. Başkalarının oturup faydalanacağı evleri yaparken sizden başkasının

oturamayacağı ahiret evlerini harab ediyorsunuz. Burası ebediyyet yurdu, amellerinin karşılığı alınan ekinlerin biçildiği bir yurttur. Burası ibret alınacak bir yer olup ya cennet bahçelerinden bir bahçedir, ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur." Bknz. Kitab er-Ruh, İbn Kayyim el-Cevziyye. (mütercim)

6. BÖLÜM

PEYGAMBERLER VE BERZAH

1.Allah (azze ve celle) Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kabrine bir melek görevlendirmiştir. Bu melekte Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e salavat getirenlerin isimlerini bildirir

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bana salavat getirmeyi çoğaltın, çünkü Allah kabrime bir melek görevlendirir. Ne zaman ümmetimden bir kişi bana salavat getirirse,** (bu görevli) **melek der ki: 'Şu filan oğlu filan sana salavat getirdi'"**[65]

(Yine bu meyanda) Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Cuma günü bana çok salavat getiriniz. Çünkü Cuma günü bana salavat getiren kimse yoktur ki, ben** (getirdiği bu) **salavatı ona geri göndermeyeyim."**[66]

2.Yeryüzü peygamber cesetlerini çürütmez

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Cuma günü günlerinizin en faziletlisidir. Çünkü Adem** (aleyhisselam) **o günde yaratıldı, o günde ruhu kabzedildi. İkinci nefha** (öldükten sonra dirilme) **ve**

---

[65] Deylemi Müsned'ul-Firdevs'te rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani Sahih el-Cami'de hasendir demiştir.

[66] Şeyh el-Elbani bu hadis için sahihtir demiştir. Hadis no: 1219. Müellif burda sadece hadisin numarasını vermiştir. Şeyhin hangi kitabında bu hadise rastladığını kaydetmemiştir. Allahu a'lem "Sahih Hadisler Silsilesi" olabilir. (mütercim)

kıyametin kopması o günde olacaktır. Öyle ise o gün bana çok salavat getiriniz. Çünkü salavatlarınız bana arzolunur."

Dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulu! Salavatlarımız size nasıl arzolunur? Halbuki siz çürümüş olacaksınız!' Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Şüphesiz, Allah (azze ve celle) yeryüzüne, peygamberlerin cesetlerini çürütmeyi haram kılmıştır."**[67]

3. Peygamberler kabirlerinde diridirler

4. Peygamberler (Allah'ın selamı üzerlerine olsun) kabirlerinde ibadet ederler

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Peygamberler kabirlerinde diridirler ve orada ibadet ederler."**[68] **"İsra gecesi Musa (aleyhisselam)'ın yanına vardım. Kabrindeydi ve ibadet ediyordu."**[69]

5. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) Adem, Yahya, İsa, Yusuf, İdris, Harun, Musa ve İbrahim (aleyhimusselam)'ı görmüştür

6. Musa (aleyhisselam) berzahta gıpta ederek ağlamıştır

7. Musa (aleyhisselam) Peygamberimiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e Allah (azze ve celle)'den farz namazların azaltılması için talepde bulunmasını tavsiye

---

[67] Ebu Davud, İbn Mace, Ahmed, İbn Hibban ve Hakim rivayet etmişlerdir. Hakim hadisin sahih olduğunu söyler.

[68] Sahih bir hadistir. Şeyh el-Elbani sahihlemiştir. Hadis no:1219. 73. dipnota bknz.

[69] Sahihtir. Muslim rivayet etmiştir.

etmiştir

Malik bin Sa'saa (radiyAllahu anh)'tan rivayeten dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Bir gece Hatim denilen yerde yatıyordum. Bir kimse geldi burdan buraya kadar yardı.** (Ravi der ki, göğsünün üst kısmından göbeğine kadar göstermiştir.) **ve kalbimi çıkardı. İçi iman dolu altın bir leğen getirdiler. O kimse kalbimi ovdu, yıkadı. İçini imanla doldurduktan sonra yerine koydu ve bana katırdan alçak, merkepten yüksek ismi Burak olan bir ak hayvan getirdiler.**

Bu öyle bir binek idi ki, adımını gözü yetiştiği yere basardı.[70] **Beni ona bindirdiler. Cibril'de benimle bineğe beraber bindi ve ilk semaya ulaştık ve** (Cibril) **kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. Bir ses: 'Yanındaki kimdir?' diye sordu. 'Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)' dir dedi. Ses: 'O na** (bir vahiy) **gönderildimi?' diye sordu. Cibril 'evet' diye**

---

[70] Bu ifade tam anlamıyla bir mucizedir. Bu gün ki ilmin bildiği en azami sürat ışık hızıdır. Bu hızın bile kainattaki bazı mesafeleri kat etmesi için milyonlarca seneye ihtiyacı vardır. Oysa Burak gözünün yetiştiği yere basabilmektedir.

Avrupa'da okumuş, İslam ile pek alakası olmayan Pakistan asıllı bir fizikçiye Burak meselesini aktarıp, ışık hızının ötesinde böyle bir olayın, yani anında görülen yere ulaşabilmenin fizik açısından gercekleşmesi mümkün mü diye sorduğumda, gayet serinkanlı bir şekilde: "Elinizin altında çok büyük bir enerji gücünüz varsa mesafeyi büküp, ışığın bile yıllarca zamana ihtiyacı olduğu halde siz anında istediğiniz yere ulaşabilirsiniz." demişti.

Kasdettiği enerji gücüne şu an günümüzde ulaşılamadığının da altını çizmem gerekir! Oysa Burak bunu gerçekleştirebilmektedir. Hadis yalanlayıcılarının dikkatine! Günümüzün bile hala yakalayamadığı bu ilmi 1400 küsur sene önce ancak kim bilebilirdi?

cevap verdi. Ses: 'Merhaba, bu ne güzel bir geliştir' dedi ve birinci sema açıldı. İçeri girince Adem (aleyhisselam)'ı gördüm. Cibril: 'Bu senin babandır, ona selam ver' dedi. Selam verdim ve selamımı aldı. 'Merhaba, salih oğlum, salih nebi' dedi.

Sonra Cibril beni ikinci semaya götürdü ve kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir?' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. 'Evet' dedi. 'Merhaba** (bu geliş) **ne güzel bir geliştir' denildi ve** (ikinci sema) **açıldı.**

İçeri girdiğimde orada iki teyzeoğlu Yahya ve İsa (aleyhimusselam) ile karşılaştım. Cibril: 'Bunlar Yahya ve İsa'dır onlara selam ver' dedi. Onlara selam verdim, selamımı aldılar. Arkasından: 'Merhaba salih kardeş ve salih nebi' dediler. Sonra (Cibril) **beni üçüncü semaya götürdü ve kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir?' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona** (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. 'Evet' dedi. 'Merhaba** (bu geliş) **ne güzel bir geliştir' denildi ve** (üçüncü sema) **açıldı.**

İçeri girdiğimde Yusuf (aleyhisselam) ile karşılaştım. Cibril: 'Bu Yusuf'tur, ona selam ver' dedi. Ona selam verdim, selamımı aldı. Arkasından: 'Merhaba, salih kardeş ve salih nebi' dedi. Sonra (Cibril) **beni dördüncü semaya götürdü ve kapının açılmasını istedi. 'Kim O?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona** (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. Evet dedi. ‘Merhaba** (bu geliş) **ne güzel bir geliş' denildi ve** (dördüncü sema) **açıldı.**

İçeri girdiğimde İdris (aleyhisselam) ile karşılaştım. Cibril 'Bu İdris'tir. Ona selam ver' dedi. Ona selam verdim, selamımı aldı. Arkasından: 'Merhaba, salih kardeş ve salih nebi' dedi. Sonra (Cibril) **beni beşinci semaya götürdü ve kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir?' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona** (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. 'Evet dedi.' 'Merhaba** (bu geliş) **ne güzel bir geliştir' denildi ve** (beşinci sema) **açıldı.**

İçeri girdiğimde Harun (aleyhisselam) ile karşılaştım. Cibril 'Bu Harun'dur. Ona selam ver' dedi. Ona selam verdim, selamımı aldı. Arkasından: 'Merhaba, salih kardeş ve salih nebi' dedi. Sonra (Cibril) **beni altıncı semaya götürdü ve kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir?' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona** (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. Evet dedi. 'Merhaba** (bu geliş) **ne güzel bir geliştir' denildi ve** (altıncı sema) **açıldı.**

İçeri girdiğimde Musa (aleyhisselam) ile karşılaştım. Cibril 'Bu Musa'dır. Ona selam ver' dedi. Ona selam verdim, selamımı aldı. Arkasından: Merhaba, salih kardeş ve salih nebi' dedi. Kendisinden ayrıldığımda ağladı. 'Seni ağlatan nedir?' denildi. 'Benden sonra genç birisi gönderildi. Onun ümmetinden cennete girenler, benim ümmetimden cennete girenlerden daha fazla da onun için (ağlıyorum)**' dedi.**

Sonra (Cibril) **beni yedinci semaya ulaştırdı ve kapının açılmasını istedi. 'Kim o?' denildi. 'Cibril' dedi. 'Yanındaki kimdir?' denildi. 'Muhammed' dedi. 'Ona** (bir vahiy) **gönderildimi?' denildi. 'Evet' dedi. 'Merhaba** (bu geliş) **ne hoş bir geliştir' denildi ve** (yedinci sema)

açıldı. İçeri girdiğimde İbrahim (aleyhisselam) ile karşılaştım. Cibril 'Bu İbrahim'dir. Ona selam ver' dedi. Ona selam verdim, selamımı aldı. Arkasından: 'Merhaba, salih kardeş ve salih nebi' dedi. Sonra Sidret'ul-Münteha'ya[71] **çıkarıldım.**

Baktım ki meyvesi taş testiler ve yaprakları da fil kulakları gibiydi. Cibril: 'Bu Sidret'ul-Münteha'dır' dedi. Dört nehirle karşılaştım. İki görünmeyen ve iki görünen. 'Bu nehirler nedir? ey Cibril' dedim. 'İki görünmeyen nehir cennetin nehirleridir. İki görünen nehir ise Nil ve Fırat nehirleridirler' dedi.

Sonra Beyt'ul-Ma'mur'a çıkarıldım. 'Ey Cibril bu nedir' dedim. 'Bu çok ziyaret edilen bir evdir, her gün orda yetmişbin melek ibadet eder ve çıktıkları zaman yerlerine hemen başka yetmişbin (melek) **gelir' dedi. Arkasından bana bir tas şarap ve bir tas bal getirildi. Ben sütü aldım. Cibril dedi ki: 'Bu senin ümmetinin fıtratıdır.'**[72] **Arkasından bana namaz farz kılındı, her gün elli** (vakit)**. Oradan geri döndüm, Musa aleyhisselama uğradım. 'Sana ne farz kılındı?' dedi.**

'Bana her gün elli (vakit) **namaz farz emrolundu' dedim. 'Ümmetin her gün elli** (vakit) **namaz kılamaz. VAllahi ben senden önce İsrailoğullarını deneyip,**

---

[71] Sidret'ul-Münteha için bknz: **"Andolsun onu Sidret'ul-Münteha'nın yanında diğer bir iniş**(in)**de görmüştü. Cennet'ul-Meva'da onun yanındadır. Sidre'yi kaplayan kaplamıştı. Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı. Andolsun o, Rabbinin büyük ayetlerini gördü."** (Necm Suresi, 12.-18. ayetler. mütercim)

[72] İmam Nevevi der ki: "Fıtrattan maksat İslam ve istikamettir. Manası: 'İslam'ın ve istikametin alameti olanı aldın.' demektir."

hallerini düzeltmeleri için uğraştım. Rabbine dön de ümmetinin yükünü azaltmasını iste' dedi. Ben de geri gittim, onu indirildi. Tekrar Musa'ya döndüm, aynı şeyleri yine söyledi. Bunun üzerine geri gittim, onu daha indirildi. Tekrar Musa'ya döndüm ve aynı şeyleri yine söyledi. Bunun üzerine geri gittim ve onu daha indirildi. Tekrar Musa'ya döndüm, aynı şeyleri yine söyledi. Bunun üzerine geri gittim, bana her gün beş (vakit) **namaz emrolundu. Musa'ya döndüm. 'Ne ile emrolundun?' dedi.**

'Her gün beş (vakit) **namaz bana emrolundu' dedim. 'Ümmetin her gün beş** (vakit) **namaz kılamaz, vAllahi ben senden önce İsrailoğullarını deneyip hallerini düzeltmeleri için uğraştım. Rabbine dön de ümmetinin yükünü azaltmasını iste' dedi. Ben de: 'Artık Rabbimden haya edecek hala gelene kadar istedim, artık buna rıza gösterip** (Rabbimin emrini) **kabul ediyorum' dedim.** (Yoluma) **devam ettiğimde bir ses bana: 'Farzımı yürürlüğe koydum ve kullarımın yükünü hafiflettim' diye nida etti."**[73]

---

[73] Sahih bir hadisdir. Buhari, Müslim, Tirmizi ve Nesai rivayet etmiştir. İsra ve Mirac hadisesini anlatan hadisler mütevatirdir. Kettani "Mütevatir Hadisler" isimli (bu konuda yazılmış en kapsamlı eserdir) kitabında Suyuti'nin el-Ezhar'da bu hadisin ravilerinin toplam 45 kişi olduğunu söylediğini nakleder. Geçmişte ve günümüzde bazı bid'atçıların bu olayı inkarı seni yanıltmasın.

7. BÖLÜM

ÖLÜYE VEFATINDAN SONRA FAYDA VERECEK AMELLER

1.Ölünün ardından cenaze namazı kılmak

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Bir müslümanın cenaze namazını sayıları yüzü bulan bir topluluk kılarsa** (Allah subhanehu ve teala) **onların orada yaptıkları duaları kabul eder** (mevtayı affeder)**."**[74]

(Bir başka hadiste şöyle buyrulur:) **"Üzerine bir topluluğun namaz kıldığı cenaze var ya,** (Allah onların) **duasını kabul eder** (mevtayı affeder)**."**[75]

2. Mevta defin sonrası kabir etrafında kardeşlerinin desteğini hisseder. Bu süre deveyi kesip etini dağıtma işleminin sürmesi kadardır

(Bunun delili) daha önce zikrettiğimiz Amr bin As (radiyAllahu anh) haberidir: "Beni defnettikten sonra kabrimin etrafında bir süre durun, bir deveyi kesip, etini dağıtma işlemi ne kadar sürüyorsa (o kadar bir süre). Rabbimin elçilerine (görevli meleklere) cevap verirken sizin varlığınızı etrafımda hissedebileyim."[76]

---

[74] Sahihtir. Müslim, Nesai ve Tirmizi rivayet etmiştir.

[75] Hasendir. Nesai rivayet etmiştir. Hadis no: 5663. Hadisin devamında: "Raviye topluluğun kaç kişi olduğu sorulduğunda: 'Kırk kişi' demiştir." denilir.

[76] Sahih bir eserdir. Müslim rivayet etmiştir.

3. Cenazenin (defin işleminin) hemen akabinde mevta için af dilemek ve doğru cevap vermesi için dua etmek

Osman ibn Affan (radiyAllahu anh)'tan rivayeten dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ölü defnedildikten sonra durur ve şöyle buyururdu: **"Kardeşiniz için af dileyin. Doğru cevap vermesi için dua edin. Şimdi o sorguya çekiliyor."**[77]

4. Ölüye hayatında yaptırdığı sadaka-i cariye[78], bıraktığı yararlı ilim, kendisine dua eden salih evlad (fayda sağlar)

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Kişi ölünce bütün amelleri kesilir, yalnız şu ameli** (müstesna)**:** (Yaptırdığı) **sadaka-i cariye veya bıraktığı faydalı ilim veya** (yetiştirdiği) **kendisine dua eden salih evlad."**[79]

5. Ölünün yerine oğlu (veya kızı) tarafından verilen sadaka

Aişe (radiyAllahu anha)'dan rivayeten dedi ki: "Bir adam Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e hitaben: 'Ey Allahın Resulu, ölüm anneme ansızın geldi ve vasiyet edemeden öldü. Tahmin ediyorum ki konuşabilseydi sadaka vasiyet ederdi. Onun yerine ben sadaka versem ona

---

[77] Sahih bir hadistir. Ebu Davud, Hakim ve Beyhaki rivayet etmişlerdir. Hakim sahihtir der, Zehebi muvafakat eder.

[78] Hastane, okul veya camii yaptırmak gibi kamunun faydalanacağı şeyler sadaka-i cariyedir.

[79] Sahihtir. Müslim Ebu Davud, Nesai, Beyhaki ve Ahmed rivayet etmişlerdir.

(sevabı) ulaşır mı?' Bunun üzerine Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'de: **'Evet'** buyurdu.[80]

6.Bütün mü'minler ve müslümanlar ölü için Allah'a dua etmelidirler ve bağışlanması için talepde bulunmalıdırlar

Allah (azze ve celle) şöyle buyuruyor: **"...sonra gelenler derler ki: 'Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş kardeşlerimizi bağışla...'"**[81]

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Her kim inanan bir erkeğin veya inanan bir kadının bağışlanması için dua ederse, Allah'tan her inanan erkek ve her inanan kadın için sevap alır."**[82]

7. Bu dünyada Allah yolunda İslam'ın sınırlarını müdafaa etmek

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Ölen her kişinin ameli sona erer. Ancak murabitin** (Allah yolunda İslam'ın sınırlarını koruyanın) **müstesna. Onun ameli kıyamet gününe kadar çoğaltılır. Ve** (o kimse) **kabir fitnesinden emin olur."**[83,84]

---

[80] Sahihtir. Buhari, Müslim, Malik, Nesai ve diğerleri rivayet etmişlerdir. Konuyla ilgili İbn Kayyim Kitab'ur-Ruh'ta daha bir çok hadis nakleder.

[81] Haşr Suresi, 10. ayet. Ayetin devamı söyledir: **"...kalplerimizde, iman edenlere karşı hiç bir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin."**

[82] Taberani Kebir'de rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani hasendir demiştir.

[83] Sahihtir. Ebu Davud, Tirmizi, Hakim ve İbn Hibban rivayet etmişlerdir. Tirmizi "hasen-sahihtir" demiştir. Hakim "Müslim'in şartına göre sahihtir" der.

[84] Bu hadis daha önce geçen ve amel defterinin üç şeyle kapanmayacağını beyan eden hadisle çelismez. Çünkü ölen kimsenin amel defterindeki sevapların artmaya devam etmesi (bu iki hadis gereğince) iki şekilde olur:

1. (Sevapları) bir başka kişi vasıtası ile artar. Bu kişi okula gider, hastanede yatar veya geride bırakılan ilimden faydalanır veya babası tarafından iyi yetiştirilmiştir. Dolayısıyla her üç şıktada amel sahibi sevap alır.

2. (Sevapları) hiç bir kimsenin aracılığı olmadan artar. Tuttuğu nöbet sayesinde İslam ve müslümanlar korunmuştur veya faydalanmıştır. Bu da kendisine Allah'ın indinde sevap almasına sebeb olur.

İki cihettede müslümanların korunması ve faydalanması söz konusudur. Bu da ictimai hayatın dengesinin oluşturulmasında büyük rol oynar. Allah'ın müslümanlara vaadi önemli meseleler dolayısıyladır. Yine de en doğrusunu Allah bilir.

8. BÖLÜM

KİŞİYİ KABİR AZABINDAN KORUYAN ŞEYLER

1. Savaşta şehid düşmek.

a) Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Şehid için Allah indinde altı özellik vardır: Kanının ilk damlası yere düştüğünde bağışlanır. Cennetteki yerini görür. Kabir azabından kurtarılır. Büyük korkudan emin olur. İman hullesi giydirilir. Yetmiş iki huri ile evlendirilir. Ve yakınlarından yetmiş iki kişiye şefaat eder."[85]

b) Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in ashabından birinden şöyle rivayet edilmiştir: "Bir adam: 'Ey Allah'ın Resulu! Mü'minler kabirlerinde sorguya çekiliyorlarda, şehit niye sorguya çekilmiyor?' diye sorunca, Allah Resulu: **'Şehidin başında kılıçların parlaması ona imtihan olarak yeter!'** buyurdu."[86,87]

---

[85] Hasen-sahih bir hadistir. Tirmizi, İbn Mace ve Ahmed rivayet etmişlerdir.

[86] Tirmizi ve Ahmed rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani Cenaiz'de "hadis bütün yolları ile sahihtir, hasendir" demiştir.

[87] Kurtubi hadisi açıklama sadedinde der ki: "Eğer cephede ölenlerin içinde münafıklar varsa, iki ordu karşılaştığı ve kılıçlar parıldadığı zaman kaçılır, münafığın halide kaçmak ve kaytarmaktır.

Mü'min ise kendini Allah'a teslim edip feda eder. Harb ve ölüm için ortaya atılması, onun doğruluğunu isbat eder. Bir daha kabirde imtihana gerek kalmaz."

2. Allah yolunda cihad

a) Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Bir gece ve bir gün nöbet tutmak, bir ay oruç tutmaktan daha hayırlıdır. Eğer ölürse, eski amelleri onları yapıyormuş gibi devam eder. Ona gelen rızkı da devam eder. Kabir fitnesinden emin olur."**[88]

b) Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Ölen her kişinin ameli sona erer. Ancak murabitin** (Allah yolunda nöbet tutan) **müstesna. Onun ameli kıyamet gününe kadar çoğaltılır. Ve o kimse kabir fitnesinden emin olur."**[89]

3. Karın ağrısından ölen kişi

Abdullah ibn Yeskur dedi ki: "Süleyman bin Sard ve Halid bin Arfata ile otururken bir ara karın ağrısından ölen bir adamın cenazesine gitmek istediklerini söylediler. O zaman biri diğerine:

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Karın ağrısından ölen kişi kabir azabı görmez."** demedi mi? dedi. Diğeri de: 'Evet, öyle' dedi. Başka bir rivayette: 'Sen gerçeği söyledin' denir."[90]

4.Mülk suresini okumak

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"Mülk suresi kabir azabına karşı bir**

---

[88] Sahih hadistir. Müslim, Nesai ve Tirmizi rivayet etmiştir.

[89] Sahihtir. 83. dipnota bknz.

[90] Hadis sahihtir. Nesai, Tirmizi, İbn Hibban ve diğerleri rivayet etmiştir. Şeyh el-Albani Cenaiz'de sahihlemiştir.

kalkandır (yani kabir azabından korur)**."**[91]

5. Cuma günü veya gecesi ölmek

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Cuma günü veya gecesi ölen her müslümanı Allah kabir azabından korur."**[92]

---

[91] Sahihtir. Bknz. Sahih el-Cami. Hakim'in sahih olarak rivayet ettiği benzer bir hadis şöyledir: **"Mülk suresi koruyucudur. Kabir azabından kurtarır. Azab, kabirde onu okuyanın baş ucuna gelir. Baş der ki: 'Benden geçemezsin çünkü, bu başta Mülk suresi okunmuştur.' Azab ayak ucundan gelir. Ayaklar da: 'Bu ayaklar Mülk suresi için çok dikilmişlerdir' derler."**

[92] Hadis hasen-sahihtir. Tirmizi ve Ahmed rivayet etmişlerdir.

SON SÖZ

GÜNLÜK İSLAMİ HAYAT

1.Her gün sabah namazını cemaatle camide kılıyormusun?[93]

2.Her vakit namazını cemaatle camide kılıyor musun?

3.Bu gün Kur'an'dan her hangi bir bölüm okudun mu?

4.Her namazın akabinde zikir ve virdini?[94] çekiyor musun?

5.Her farz namazın önündeki ve ardındaki (revatip denilen) sünnet namazları kılıyor musun?

6.(Bugün) ölümü ve kabri hiç düşündün mü?

7.Son geçen günü ve endişesini hiç düşündün mü?

8.Bu gün Allah'tan seni cennetine koymasını üç kez istedin mi?

---

[93] Müellif burdaki tavsiyelerini nokta nokta sıralamıştır. Biz kolaylık olması için numaralandırdık. (mütercim)

[94] Burda zikir ve virdten maksat Kitap (Kur'an) ve sahih Sünnette gelen namazın akabinde yapılan tesbihlerdir, yoksa bazı sufilerin icad ettikleri ve adına zikr ve vird dedikleri bid'atlar değildir. Bu konuda Nevevi'nin "El-Ezkar (Zikirler ve Dualar)" veya Nesai'nin "Amel el-Yevm ve'l-Leyl (Gündüz ve Gece İbadetleri)" veya daha öz ve kapsamlı olarak Said el-Kahtani'nin "Hisn'ul-Muslim (Müslümanın Sığınağı)" eserleri örnek gösterilebilinir. (mütercim)

Çünkü Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Şayet birisi Allah'tan onu cennetine koymasını isterse, cennet der. ki: 'Ey Allah'ım onu cennete koy!'"[95]

9.Allah'tan bugün seni cehennem azabından korumasını istedin mi? Çünkü Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Şayet bir kişi bunu üç kez isterse, cehennem der ki: 'Ey Allah'ım onu cehennemden koru!'"[96]

10.Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in her hangi bir hadisini bugün okudun mu?

11.Kötü meclislerden bugün kendini uzak tutabildin mi?

12.Aşırı gülme şakalaşmaktan bugün sakınabildin mi?

13.Bu gün Allah korkusundan ağladın mı?

14.Bugün sabah ve akşam zikirlerini çektin mi?

15.Allah (subhanehu ve teala)'ya bugün günahlarının bağışlanması için dua ettin mi?

16.Allah (subhanehu ve teala)'dan bugün içtenlikle şehadeti istedin mi?

---

[95] Sahih bir hadisin bir bölümüdür. Tirmizi rivayet etmiştir. Şeyh el-Elbani Sahih el-Cami'de sahih görmüştür.

[96] Yukarıdaki hadisin devamıdır.

Çünkü Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"Kim Allah'tan içtenlikle şehit olmayı isterse, yatağında ölse bile onu Allah şehitlik mertebesine ulaştırır."[97]

17.Bu gün Allah (subhanehu ve teala)'dan kalbine güç ve kuvvet vermesi için duada bulundun mu?

18.Bu gün ilmini arttıracağın yeni bir İslami kitap aldın mı?

19.Bu gün mü'min kadın ve mü'min erkeklerin günahlarının bağışlanması için (Allah'a) dua ettin mi?

Çünkü her dua ettigin mü'min kadın ve mü'min erkek için sana sevap vardır.[98]

20.Bu gün Allah (subhanehu ve teala)'ya İslam nimeti için hamd ettin mi?

21.Bu gün Allah (subhanehu ve teala)'ya i**ş**itme, görme, hissetme ve tüm diğer saymakla bitiremeyeceğimiz nimetleri için hamd ettin mi?

22.Bu gün fakir ve ihtiyaç sahiplerine sadaka verdin mi?

---

[97] Sahihtir. Müslim. Nesai, Ebu Davud, Tirmizi ve İbn Mace rivayet etmişlerdir. Başka bir rivayet şöyledir: **"Kim içtenlikle şehit olmak isterse** (şehit olmasa bile) **kendisine verilir."** (Sahihtir. Müslim ve Hakim rivayet etmiştir.)

[98] Daha önce geçmişti. 82. dipnota bknz.

23.Bu gün bazı sebeplerden dolayı Allah (subhanehu ve teala) için kendini frenleyebildin mi?

24.Bugün kibirli olmaktan ve kendini beğenmekten sakınabildin mi?

25.Bugün Allah(subhanehu ve teala) için bir kardeşini ziyaret ettin mi?

26.Bu gün kardeşlerine, komşularına ve irtibatta olduğun diğer insanlar için Allah'a dua ettin mi?

27.Bu gün anne babana sevgi ve merhametle muamele ettin mi?

28.Bu gün her hangi bir musibete karşı:
"İnna lillah ve inna ileyhi raciun (Biz Allah'a aitiz, ve dönüşte O'nadır)**"**[99] dedin mi?

29. Bu gün bu duayı:
"Allah'ım, bilerek şirk koşmaktan sana sığınırım ve bilmediklerim içinde senden mağfiret dilerim."[100,101]

---

[99] Ayette şöyle buyurulur: **"Onlara eğer bir musibet isabet ederse derler ki: 'Biz Allah'a aitiz ve dönüşte O'nadır.'"** (Bakara Suresi, 156. ayet)

[100] Sahihtir. Ahmed ve diğerleri rivayet etmiştir. Bknz. Sahih el-Cami, hadis no: 3625.

[101] Duanın metni şöyledir:

اَللَّهُمَّ إِنيِّ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَناَ أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِماَ لاَ أَعْلَمُ

(bknz. Hisnu'l-Muslim, hadis no: 203. mütercim)

yaptın mı?

Çünkü kim bunu söylerse Allah büyük ve küçük şirki ondan uzaklaştıracaktır.